Ժ· ՏԱՐԻ 2953 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 26 ՏՐԷ 4386 4 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1893 8 ՃԷՄԱԶԻԼ. ԱԽԸՐ 1311 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՂՐԿԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌وولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal **AREVELK**
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան [illegible]		150
»	Վեցամսեայ »	75
»	Եռամսեայ	40
Օտար երկիրներ	Տարեկան Ֆրանք	56
»	Վեցամսեայ	28
Ընթեր թերթի [illegible]	Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Ծանուցմանց [illegible]	Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԴԵԿՏ. 4/16 1893

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ԴԱՐՁԵԱԼ ՔԱՐԻՒՂ

Նախորդ յօդուածով ծանօթացուցինք Կովկասեան քարիւղի այժմու տնտեսական դրութիւնն, և որպէսզի հետաքրքիրք աւելի որոշ գաղափար մը կազմեն անոր ապագային վրայ, ոչ նուազ կարեւոր է գէթ մասամբ առաջ բերել տեղեկութիւններ նաեւ Ամերիկեան քարիւղի շահագործման վրայ։ Ռուսական, ամերիկեան և անգլիական մամուլը պարբերաբար կը զբաղին այս կենսական նիւթով. Ֆրանսայի մէջ ալ Փէթրօլ անուամբ մասնաւոր շաբաթաթերթ մը կը հրատարակուի, թէեւ Ֆրանսա միայն սպառող մ՚է ռուս և ամերիկեան արտադրութեանց քարիւղի մասին։

Ընթերցողք գիտեն անշուշտ որ քարիւղը մեզ վաճառուած հեղուկ, պայծառ ու թեթեւ վիճակին մէջ դուրս չի գար երկրին խորերէն։ Նաւթային հողերու վրայ 100—150 և մինչեւ իսկ 250 կանգուն խորութեամբ արդէզեան հորեր կը բացուին, և յաջող պարագային նաւթն ուժգին վեր կը ցայտէ սեւ ցեխի կատարեալ նմանութեամբ։ Բայց կը պատահի շատ անգամ որ եղած աշխատութիւնք բոլորովին ապարդիւն կը մնան, վատնուած կ'ըլլայ գումարն ալ ընդունայն։ Այդ տիղմն ահա կը փոխադրուի զտարաններն, ուր կատարելագործեալ մեքենայներով կը զտուի մինչեւ որոշ աստիճան մը, զոր կառավարութիւնը սահմանած է։ Այդ հորերն ի Կովկաս Պաքուի մօտ խիստ մեծ քանակութիւն կ'արտադրեն, այնքան առատ ստէպ որ ամեն սահմանեալ ընդունարան անբաւական լինելով, հեղուկը կը հոսի կ'երթայ ծովն ու ծով կը լեցնէ. մի զարմանաք եթէ ըսեմ որ մեր Ոսկեղջիւրին չափ լճակի մը մակերեւոյթն համակ ծածկուած էր վերջերս Պաքուի մօտ այդպէս բխած նաւթով, և դիպուածով բռնկելով անօրինակ տեսարան մը յառաջ բերած. երեւակայեցէք լիճ մը միակտուր բոցի վերածուած։

Ռուսական քարիւղի այս սքանչելի առատութեան մասին սոյն հակիրճ տողերէն անցնինք ամերիկեան աղբիւրներուն զոր մեր յօդուածին նպատակ ընտրեցինք։

1883ին, Ռուսիոյ գահաժառանգ իշխանին կողմանէ յատուկ պաշտօնով Ամերիկա կ'երթայ Թիֆլիզի գիւղատնտեսական ընկերութեան ընդհ. քարտուղար հայազգի Պ. Գուլիշամպարօֆ երկրաբան—հանքաբանը՝ տեղւոյն վրայ քննելու ամերիկեան նաւթահորերու դրութիւնը, գիտական և արուեստական տեսակէտներով։ Անուանի գիտականը նոյն ատեն կը տեղեկագրէ առ ռուս կառավարութիւնն թէ ըստ իր քննութեանց, Նոր Աշխարհի այդ հանքային գանձը շատ երկար պիտի չտեւէ, և առ առաւելն 10 տարի յետոյ նուազումն առաւելապէս զգալի պիտի լինի։ Այս տարի եւս պաշտօն կը տրուի նոյն հանքաբանին Շիգակոյի արուեստահանդէսին մէջ, և այդ առթիւ Պ. Գուլիշամպարօֆ վերստին իր ուսումնասիրութեան առարկայ կ'ընէ տեղւոյն նաւթահորերն. և այս անգամ կը հըրճուի—իբր ռուս անշուշտ— որ բնութիւն իրագործած է իր 1883ի գիտական գուշակութիւնն. և... հորերն արդէն սկսած են տակաւ քիչ արտադրել։ Զանց առնելով այս մասին իր գիտական տեսութիւններն, առնենք միայն թուանշաններն, որք ամեն մարդի համար համոզիչ են։ 1892ին ամերիկեան նոր հորերէ 24 ժամուան մէջ ցայտած է՝

Յունուարին 66.3 տակառ քարիւղ [իբր 120 օխա 1 տակառը], փետրուարին 110, մարտին 77, ապրիլին 65.8, մայիսին 56.3, յունիսին 63.5, յուլիսին 45.9, օգոստոսին 77.2, սեպտեմբերին 53.3, հոկտեմբերին 39.6, նոյեմբերին 46.4, դեկտեմբերին 38.2։

Ուրեմն ամերիկեան նաւթահորերն այս աստիճանական նուազմամբ կ'սպառնան օր մը բոլորովին դադրիլ, ցամքիլ, ի մեծ ցաւ անոնց որք այդ գանձային ծակերներու շուրջ բոլորած սիրտ ի սրտի կ'սպասեն։ Այս խրոզութիւն այնքան ստոյգ է որ Ամերիկացիք վաղուց սկսած են լուրջ հետազօտութիւններ ընել իրենց երկրին ուրիշ կողմերն եւս, թէեւ մինչ ցարդ յաջող արդիւնք չեն ունեցած։ Այժմու հորերն կը գտնուին Պրատֆորտի շրջակայքը, Պիթզպուրկի հարաւակողմը, Մակտոնալի գաւառին մէջ։ Այլ Սիստէրս վիլի մէջ են կէսէն աւելին։

Ամերիկայի այդ հոսուն հարստութեան դադարման մասին բնութեան սոյն անողոք վարմունքն արժանի պատիժ մը կը խօսի ըլլալ մարդկանց չափազանց ագահութեան, և ահաւասիկ թէ ինչո՛ւ։

Ամերիկայի նաւթ արդիւնաբերողք միանալով երկար ժամանակէ ի վեր քարիւղի հայթայթումը բոլորովին մենաշնորհի վերածած էին, մանաւանդ Ամերիկայի մէջ ուր կովկասեան քարիւղը բնականապէս [illegible] իսկ օտար երկրաց մէջ եւս ոչ նուազ կը տիրապետէր այդ միութիւնն երբ Կովկաս իւր ծոցը դեռ չէր բացած յօյս տալու։ Այդ դրութեան մէջ ամերիկացի նաւթատէրք անխղճաբար շահագործած էին Միացեալ Նահանգաց ժողովուրդն, և կառավարութեան ամեն փորձերն ապարդիւն թողլու չափ հիմն ու զօրութիւն ստացած էր իրենց կազմակերպութիւնն։ Բայց որովհետեւ խնդիրը ժողովրդեան անմիջական շահուն կը վերաբերէր, Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնն հարկադրեցաւ հանրային կարծեաց հոսանքէն մղուելով՝ մասնաւոր Յանձնաժողովի մը քննութեան յանձնել նաւթ արդիւնաբերողներու միութեան գործառնութիւններն, որմէ երեւան եկաւ թէ որքան ճարտար կազմակերպութեամբ և հնարքներով կաշկանդուած էր նաւթի արդիւնագործութիւնն, առեւտրական այդ ազատ ու անսանձ երկրին մէջ։ Յանձնաժողովը իւր քննութեանց տեղեկագիրը տալով կառավարութեան, հաւանական է որ այն հսկայ կազմակերպութեան շահամոլ եռանդին չափ դնէ, թէեւ շատ ուշ։

Երկար ատենէ ի վեր ամերիկեան քարիւղն արդարեւ գրաւած էր ծայրագոյն Արեւելքի հրապարակներն. իսկ արեւմտեան Եւրոպայի Ամերիկան [illegible] կը հայթայթէր։ Այլ կովկասեան քարիւղն իր առատութեամբ և զտման ու արտածման միջոցներու կատարելագործութեամբ հետզհետէ զօրեղ մրցակից մ'եղաւ ի ծայրագոյն Արեւելս, և գուցէ շատ չտեւէ որ այն տեղեր ամերիկեան նաւթը բոլորովին տեղի տայ, ի հարկէ գներու մրցմամբ։ Իսկ Եւրոպայի արեւմտեան կողմը մի քանի տարիէ ի վեր ռուս նաւթարտածողք հաստատած են կայաններ, և յարատեւ կը մրցին ամերիկեան քարիւղը բոլորովին վանելու Եւրոպիոյ այդ սահմաններէն, որք ամենէն աւելի մօտ են Նոր Աշխարհին և հետեւապէս աւելի ձեռնտու՝ փոխադրութեան մասին։

Այս ծանօթութիւնները քաղելով նոյն իսկ ամերիկեան մեծագոյն թերթէ մը, նպատակ ունեցայ հաւատարմաբար տեղեկացնել ընթերցողը քարիւղի առեւտրական այժմու յոյժ հետաքրքրական ճգնաժամուն, որուն այնքան իրաւամբ կը հետեւին ամեն անոնք որ տնտեսական հարցերու կենսականութիւնն ըմբռնած են։

Լաւ, բայց վերջն ի՞նչ պիտի ըլլայ, յարէ գուցէ ընթերցողը. քարիւղն այժմէն աւելի աժա՞ն թէ սուղ պիտի գնենք։ Այդ է անշուշտ ամենէն շահեկան հարցը, զոր աւելի պարզելու համար տեղեկութեանց սաս մ'ալ [illegible] հարկ կը լինի։

ՄԵԼԻՔ ՊԷՅԼԻՔՃԵԱՆ

ՀԱՐԲՈՒԽՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Խոնաւ և ցուրտ օդերուն հետ ([illegible]) հարբուխներ ալ սկսան։ Ինֆլուէնցայի լուրեր կու գան հիւսիսային երկիրներէն, Գերմանիայէն և Անգլիայէն։ Եւ ինֆլուէնցան հարբուխի սաստիկ և համաճարակ մէկ ձեւն է միայն։ Մարդիկ կան որք [illegible] հարբուխ կ'ունենան։ Եւ, հաւատացէք խօսքիս, մարդիկ ալ կան որք հարբուխ չեն ըլլար գրեթէ երբեք։ Ընդհանրապէս տկարակազմ, աւշային, յօդացաւոտ, խօզախտաւոր ([illegible]) մարդիկ ու տղայք ամենէն աւելի ենթակայ են սովորական հարբուխի։ Ինչ որ ալ ընեն, մշտապատ կամ խոնաւ օդերուն, կրակին դիմաց կամ բաց օդին մէջ, փոքրիկ ցնցումով մը անպատճառ կ'ունենան։ Երջանիկ պէտք է սեպեն իրենք զիրենք, եթէ աւելի մեծ գործ բանալ չտայ իրենց։ Անհատական կազմութեան բերմունքն է այս։ Թող շատ չդժգոհին, զի վերջապէս անվնասակար հարբուխ մը աւելի թեթեւ բան մ'է քան յօդացաւ ([illegible]), յօդային ցաւ ([illegible]) և էգզեմա կոչուած մորթային հիւանդութիւնն, և ուրիշ ցաւեր որք այն տեսակ կազմութեանց յատուկ են։ Մնաց որ, եթէ առաջին օրէն խնամ տանինք, դժուար չէ հարբուխը կէս ճամբուն թողուլ, և չթողլ որ սաստկանայ։

Ընդհանրապէս, սովորական ցնցումը կը սկսի շնչառական գործարանաց գրգռութեամբ մը, փռշտալով, հազալով. պէտք է խնամ տանիլ անմիջապէս, և չմոռնալ որ, ինչպէս կ'ըսուի [illegible], հոգ պէտք է տանիլ որ հարբուխը «կուրծքի չիջնէ»։ Քիթն ու բերանը մաքրողականներով յաճախակի լուալ՝ խոնաւ օդերու ժամանակ մանաւանդ՝ շատ օգտակար զգուշութիւն մ'է։ Ջուրին մէջ կը դրուի թեթեւ քանակութեամբ սոտա պօրիք, կամ սոտա ֆէնիք, ծծմբի բաղադրութիւն մը, կամ պարզապէս ըմպելի հիւթ։ Եթէ ներարկիչ գործի առձեռն չգտնուի, կարելի է այս տաք հեղուկներն ափին մէջ առնելով ուժգնապէս վեր քաշել։ Եթէ այս առաջին լուացումներ օգուտ չընեն, որովհետեւ քանի մը տեսակ դեղեր կան զորս մարդ ինք իրեն կրնայ առնուլ առանց բժշկին դիմելու։ Օրինակի համար, երբ կը փռշտաք և բաց գոյն հիւթ մը կը խնչէք թաշկինակին, շատ հաւանական է կասեցնել այս անհանգստութիւն, եթէ քիթին մէջ ուժով մը մղէք հետեւեալ փոշին.

Աւիտ պօրիք	6	կրամ
Սալիսիլադ տը սուտ	1	»
Քլորհիդրադ տը քոքային	0.20	սանդիկրամ

Աւասիկ ուրիշ դեղաձեւ մը.

Սալօլ	1	կրամ
Աւիտ Սալիսիլիք	0.20	սանդիկրամ
Թանէն	0.10	»
Փոշիացեալ սոտա պօրիք	4	կրամ

Քթախոտի պէս ներս կը քաշէք, ժամն անգամ մը մատին ծայրով առնլով ճիշդ քթախոտի չափ։ Եթէ շատ առնուք, կարելի է որ քիթին շրջակայքը գրգռէք։ Տէպայի գիտական մասին խմբագիր Պ. Հանրի տը Բարվիլ կը յանձնարարէ մեզ ծանօթ Տքթ. Շանթմէսի հետեւեալ դեղն, այս առթիւ գովասանքով յիշելով անոր մանրէաբանական աշխատութիւնները.

Մէնթօլ	0.250	միլիկրամ
Քլորհիդրադ տը քոքային	0.050	»
Անթիբիրին	2	կրամ
Կաթնաշաքար	8	»

Մէկ թէ մէկ քթախոտի չափ առնուլ քիթին երկու ծակէն ալ։

Եթէ հարբուխին առաջին նշաններն տեսնելնուդ պէս այս դեղերն ի գործ դնէք, մէկ օրէն աւելի չի տեւեր հարբուխն, որուն համար ժողովուրդը կը կարծէ թէ անպատճառ ութ օր պէտք է տեւէ, որպէս զի «իր զօրութիւնն ի գործ դնէ»։ Բայց եթէ հոգ չտանինք, հարբուխը կը պատէ քիթն, անհանգստութիւն կը պատճառէ, մրմունը կը վարակէ, կոկորդը յաւանք կը բերէ, ու տաքութիւն կամ տենդ։ Նորէն օձիքը ձեռքէ ձգելու չէք սակայն։ Վերոյիշեալ ապանեխականներով լուացումները պէտք է շարունակել և առատօրէն գործածել։ Պէտք է նոյն ապանեխական հեղուկները կրակի վրայ տաքցնելով շոգին ներս քաշել։ Գոլորշիին? Ջուրին մէջ կարելի է աւելցնել քանի մը կաթիլ teinture d'eucalyptus կամ teinture de benjoin։ 4% ասիտ ֆէնիքացեալ ջուրի շոգին ալ ներս քաշել օգտակար է։ Վերջապէս, տաք պօրիքէ ջուրով բերնին մէջ [illegible] պէտք է ընել։

Ընդհանուր վիճակին ալ անփոյթ պէտք չէ գտնուիլ։ Ներսէն առնուլ կէս կրամ անթիբիրին օրն 2—3 անգամ, կամ օրն 2—3 անգամ դեղամփոփ մը (քաշէ)՝ պարունակող կէս կրամ անթիբիրին և 10 սանդիկրամ սուլֆադ տը քինին։ Տաք բաներ խմելն ալ իր օգուտն ունի, ինչպէս [illegible] ամեն ատեն գիտեն։ Ֆրանսացիք կէս կոչուած ըմպելին և տաքցուած գինին ալ օգտակար կը սեպեն, զի արեան շրջաբերումը կ'արագացնէ և հիւանդութիւնը կը վանէ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ կառավարութիւնն որոշած է Խորհրդարանին ժամանակաւորապէս առաջիկայ նիստաշրջանին մէջ նշանակել թէ նորէն քանի միլիոն ոսկի կ'ուզէ յատկացնել մարտանաւերու շինութեան։ Անգլ. նաւատորմի աւելցնելու պէտքին վրայ եղած հրատարակութեանց մէջ ամենէն աւելի ուշադրութիւն գրաւած է նախորդ պաշտպանողական վարչութեան ծովային նախարար Լորտ Ճորճ Համիլթընի մէկ ընդարձակ յօդուածը Նէյնթինթ Սէնչըրի հանդէսին մէջ։ Այն յօդուածին բովանդակութիւնը սա է.— Անգլիա վերջին անգամ զրահաւորներ շինելու համար 23 միլիոն ոսկի յատկացնելէն առաջ, ունէր 32 մեծ մարտանաւեր 262,340 տակառ տարողութեամբ, մինչ նոյն պահուն Ֆրանսա և Ռուսիա միասին ունէին 23 մեծ մարտանաւ, 150,653 տակառ տարողութեամբ։ Անգլիոյ ծովային գերազանցութիւնն այնքան մեծ չէր, զի զրահաւորներէն ոմանք հին ձեւով էին, և նաւային ճարտարապետութեան արդի ժամանակին մէջ հին ըլլալն անօգուտ ըլլալու համազօր է գրեթէ, կ'ըսէ Լորտ Ճորճ Համիլթըն։ Սոյն 23 միլիոն ոսկւոյ վարկին յատկացուելէն ի վեր, Անգլ. նաւատորմին վրայ աւելցած են 14 մեծ մարտանաւեր 179,300 տակառ։ Նոյն պահուն Ֆրանսա և Ռուսիա շինեցին 13 մարտանաւ 120,300 տակառ։ Անգլիա տակաւին իր դիրքը կը պահէր։ Բայց անկէ ի վեր կ'երեւի թէ Ֆրանսա և Ռուսիա Անգլիայէն աւելի ուժովցուցեր են իրենց միացեալ նաւատորմն։ Անգլիա այժմ կը շինէ միայն մէկ խոշոր մարտանաւ, երկրորդ մը պիտի սկսուի, և ուրիշ երկուք ալ ծրագրուած են։ Այս չորս մարտանաւերու տարողութիւնն է 56,300 տակառ, մինչ Ֆրանսա և Ռուսիա ի միասին կը շինեն 23 մարտանաւ 210,300 տակառ։ Ասոնց վեցն ամբողջանալու վրայ են, 14ը շինուելու վրայ են, երկուքն սկսուելու վրայ են, և մին ծրագրուած է։ Այսինքն, Ֆրանսա և Ռուսիա աւարտելու վրայ ունին վեց մարտանաւ, մինչ Անգլիա հատ մ'ալ չունի նոյն վիճակին մէջ, ի բաց առեալ վերոյիշեալ 23 միլիոն ոսկւոյ վարկին համեմատ սկսուածներն որոց հաշիւն արդէն [illegible], և Ֆրանսա և Ռուսիա շինելու վրայ են 14 մարտանաւ, մինչ Անգլիա մէկ հատ միայն նոր նաւ ունի նաւարանի յատակին վրայ։ Ուրեմն, Ֆրանսայի և Ռուսիոյ միացեալ նաւային զօրութիւնն Անգլիոյ նաւային զօրութիւնը գերազանցելու վրայ է։ Սրընթաց մեծ [illegible] մարտանաւեր Անգլիա աւելի շատ ունի թէեւ, այն է՝ 17 ի դէմ 29, բայց ասոնց ինն հին ձեւով է, և գոնէ վեցն հեռաւոր ծովեր կենալ հարկադրուած են, այնպէս որ Անգլիա այնքան տարածուն վաճառականութիւն մը պաշտպանելու համար պէտք եղածին չափ սրընթաց նաւ չի կրնար բանեցնել։ Վիքթորիա ընկղմած է, և տեղը նոր մարտանաւ մը չէ դրուած։ Հաուէ զրահաւորը ցամաքի վրայ նստած է և նորոգութեան համար եղած 40,000 ոսկւոյ ծախքը նոր նաւերու շինութեան հաշուէն առնուած է։ Ուստի, հարկ անհրաժեշտ է ո՛չ միայն [illegible] շինութիւնն այն մարտանաւուց որոց համար վարկ քուէարկուած է Խորհրդարանէն, այլ և նոր վարկ խնդրել Խորհրդարանէն նոր մարտանաւուց շինութեան համար։ Եթէ կառավարութիւնը կը դժկամակի նոր վարկ խնդրելու, պատճառն այն է որ վարկը խնդրած ժամանակ պէտք է նաեւ ցուցնէ թէ դրամն ուստի և ինչպէս պէտք է հայթայթուի։ Եթէ նոր [illegible] հանուի, [illegible] եկամտացոյցին վրայ բարդել պէտք կ'ըլլայ, որով ծախսոց կողմը կ'աւելնայ, և միջոցներ պէտք է խորհիլ՝ բաց չգոյացնելու։ Բայց օտարներէն անանկ կ'երեւի թէ Անգլիա այսպիսի նկատողութեանց առջեւ չպիտի կասի, և իր նաւատորմը միշտ առաջնակարգ դիրքի մէջ պիտի պահէ։

ՖՐԱՆՍԱ.— Պատերազմական նախարարութեան ուշադրութիւնը դարձած է Մարսիլիոյ կողմը, ուր զօրապետք տեղւոյն վրայ խորհրդակցութիւններ ունեցան, զի կը խորհի բազմաթիւ զօրք համախմբել Բրովանսի նահանգին մէջ, թէ Իտալիոյ կողմէ յանկարծակի յարձակման մը դէմ պաշտպանելու համար Ֆրանսայի հարաւ-արեւելեան սահմանագլուխն և թէ անմիջապէս հսկողութեան հաստատելու համար ի Մարսիլիա, ուր մինչ 80,000 Իտալացիք կը բնակին։ Կ'ուզուի այս օտար տարրն անկարողութեան մէջ դնել ի հարկին ու և է վտանգաւոր դեր մը խաղալու Ֆրանսայի դէմ։ Նորակազմ գունդերն և հրետանիներն ի Նիս և Մարսիլիա պիտի ձմեռեն։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (107)

ԺԻՒԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԿԱՐՄԻՐ ԱՏԵԱՆԸ

—Եւ քեզի դրկեց տեսնելու համար թէ աղէկ մը մեռա՞ծ եմ... վա՛տ, վա՛տ, գոհ ես տառապանքս տեսնելուդ։ Ո՛հ, կ'այրի՛մ...

Մարքիզուհին նայեցաւ.

—Զգուշացէք, տիկին... բարի երեւայթ ունիք դուք ինչպէս նաեւ սա պզտիկները։ Զգուշացէք անկէ, Ժաքօ՛ն է... Ժաքօն որ գողութիւն ըրաւ գործարաններու մէջ. Ժաքօն որ ամեն տեղէ վանտուեցաւ..., որ պիտի սպանէ, պիտի մեռցունէ՛... Զգուշացէ՛ք... Գա՛յլ, Գա՛յլ։

Երկու մանկամարդ աղջիկները — Լիւսի և Բօլին — մէկէնմէկ ցցուած էին ակամայ սոսկումի շարժումով մը։

Մարքիզուհին Ժաքի վրայ կը սեւեռէր իր թափանցող ակնարկը։ Ի՞նչ էր ուրեմն այն համակրանքը որ քիչ մը առաջ դէպ այդ մարդը մղած էր զինքը։ Ի՞նչ, պատասխան չէր տար ան։ Անբացատրելի անզգայութեամբ մը զգետնուած, սարսափահար, կը ծռէր գլուխը, դէպ գետին, յուսահատ։

Իրաւ է թէ Ժաք կը դեղծէր այս վերջին հարուածին տակ։ Այս ամբաստանութիւնները, որոց մէջ կը խառնուէր ճշմարիտն և սուտը, յիրաւի իրեն կու գային։ Այս Ժան մօրեղբայրին ինչո՞ւ համար Պիսքօ անունը կուտար լա Պաիլէօզ։ Ի՞նչ առնչութիւն Փարիզի Գայլերուն և այն որմնադրին միջեւ զոր միշտ պարկեշտ աշխատող մը կարծած էր։

Եւ անգամ մը եւս իր երեւակայութեան մէջ կը դառնար այլանդակ տեսարան մը որուն ներկայ գտնուած էր Կանանչ Աչքի գինետան մէջ։ Արդ, ինք այնչափ գինով չէր որ խաբուէր։ Արդ, չէր երազած. Ժան մօրեղբայրն այդ աւազակներուն մէջն էր... Աւելին իսկ, անոնց պե՛տը կ'երեւար...

Այս անլուծելի խնդիրներուն առջեւ որք հրէշային մեքենայութիւն մը կ'երեւային, որոց ընդգոյցքները պիտի բանէին զինքը, Ժաք խելքը կը կորսնցունէր... Պատասխանելը՝ վիճաբանիլ էր. լա Պաիլէօզին բամբասանքներուն մէկ մասն ընդունիլ էր։ Խոստովանի՞լ թէ կը ճանչնար Ժան մօրեղբայրը, այն պահուն երբ պառաւը կ'ամբաստանէր զինքը մարդասպանութեամբ... երբ դահի՛ճ կ'անուանէր զինքը...

—Իրաւունք ունիք, այս կինը խենդ է, ըսաւ դժուարութեամբ։

Տիկին տը Ֆավրէյ աչքէն չէր բաժնէր զայն։ Չէր գիտեր ի՛նչ հեռաւոր յիշատակ մը կուգար միտքը։ Ո՛չ, անկարելի էր. այս մարդ չէր կրնար ըլլալ մին այն ոճրագործներէն զորս Փարիզի Գայլերը կ'անուանէին։

—Բայց ո՞վ էք ուրեմն, գոչեց յանկարծ, իր կամքէն աւելի մեծ զօրութենէ մը մղուած։

Երիտասարդն արիացաւ տկարութեանը դէմ որ կրնար ի կորուստ մատնել զինքը, և պատասխանեց.

—Շէօլիւ կոմսն եմ...

Լիւսի եւս աղաղակ մը արձակեց։ Գիտէր որ Շէօլիւ կոմսը բարեկամն էր Պելէն դուքսին, անոր զոր կ'արհամարհէր եւ որ իր ձեռքը կուզէր... Բօլինի բազուկներուն մէջ էր նետուած եւ ցած ձայնով մը քանի մը բառեր սահեցուցած էր անոր ականջին։

Եւ Բօլին տը Սօսէյ ալ Ժաքին վրայ նետած էր արհամարհանքով եւ սոսկումով լի նայուածք մը։

—Ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ հոս կը գտնուիք, հարցուց մարքիզուհին խիստ ձայնով, չըսի՞ք թէ բժիշկ էք։

Ժաք վեր առաւ գլուխը։

—Չեմ կրնար պատասխանել, ըսաւ, վասն զի չեմ գիտեր ասկէ։ Ոչ, բժիշկ չեմ։ Ասկէց կ'անցնէի, հետաքրքրութիւնը, արգահատանքը հոս բերաւ զիս. այսչափ։

—Արդ հատա՛նը, սո՛ւտ է, կը գոչէր պառաւը. եկած է գործն լմնցունելու համար։ Բայց զգուշ նայիմ ինծի... Տիկին, ոստիկանները կանչել տուէք. թող բռնեն զայն... գո՛ղ մըն է, մարդասպա՛ն մըն է, Ժաքօ՛ն է, Գա՛յլը...

—Պարոն, ըսաւ տիկին տը Ֆավրէյ ցուրտ ձայնով, չեմ գիտեր թէ այս կին որ պիտի մեռնի՝ ստելու քաջութիւն ունի՞։ Ինչ ալ ըլլայ, ինծի չվայլեր այժմ թափանցել այս գաղտնիքին. ազատ էք մեկնելու։

—Այնպէս, տիկին, գոչեց Ժաք քայլ մը յառաջանալով, կը հաւատա՞ք այս սոսկալի և յիմար ամբաստանութիւններուն։

—Բանի մը չեմ հաւատար. բայց ձեր ներկայութիւնը կը չարչրկէ այս խեղճ կինը։ Մարդասիրութեան, գթութեան վրայ կը խօսէիք. յանուն մարդասիրութեան է որ կը պաղատիմ ձեզ հեռանալ։

Ժաք ձեռքը ճակտին տարաւ յուսահատ շարժումով մը։ Ակնարկ մը նետեց շուրջը, իբր թէ յուսար որ օգնող ձեռք մը պիտի կարկառուէր իրեն։ Մարքիզուհին և երկու մանկամարդ աղջիկները նորէն ծնրադրած էին խշտեակին մօտ։

Բայց լա Պաիլէօզը... ինչո՞ւ կ'ամբաստանէր զինքը։ Ժաք կուզէր խօսիլ հետը, հարցափորձել զայն։ Հոգեվարքի [illegible] ենթակայ, պառաւը կ'ազդէր [illegible] դէմ։

—Ժաքօ... մարդասպա՛ն։ Արիւն... կառափնատ։ Գա՛յլ։

Ժաք կամաց մը դուռն ընկրկեցաւ, յետոյ գոչեց.

—Մնաք բարո՛վ, անիծեա՛լ եմ։

Եւ մէկ ոստումով սանդուխին վրայ նետուեցաւ։

Ոստիկան-զինուորը թողուց որ անցնի. բայց, հնազանդելով հանդերձ իր ընդունած հրամաններուն, ըսաւ իր պաշտօնակցին.

—Զարմա՛նք. ահա բժիշկ մը որ տարօրինակ եղանակ մը ունի մարդերը խնամելու։

Միւսն աչքը քթթեց։

—Ես օձիքէն կը բռնէի, ըսաւ, եթէ հրաման չըլլար։

Ժաք չէր լսած. կը փախչէր արտորնօք առանց ըմբռնելու թէ իր այդ աճապարանքը կրնար տարօրինակ երեւնալ։

Պատճառն այն էր որ ինք և Պ. տը Պելէնի միջեւ անցած սոսկալի տեսարանին առաջ բերած խորին յուզումը վերսկսեր էր իր բովանդակ սաստկութեամբը։

Հիմակ զինովութեան պէս բան մըն էր։ Կիրքով մը ինք իր վրայ իսկ սկսած էր տարակուսիլ։ Ամենուրեք, Սէն փողոցին ապարանը, Կանանչ Աչքի գինետունը, Արսի փողոցին այս սենեակին մէջ, ամենուրեք նախատինքը, ամենուրեք այս ամբաստանութիւնն որ կը վերանորոգուէր և որ իր երեսը կ'ապտակակոծէր։

Եւ սակայն, ի՞նչ էր ըրած։ Ի՞նչ ոճիր էր գործած։ Ո՞վ էին այս աւազակները որոց ընկեր ըլլալու ամբաստանութիւնը կը լսէր միշտ և որոց անունը զարշանք և սոսկում կ'ազդէր ամենուն։

Այն երկու կանանց դէմքերուն վրայ տեսած էր անհերքելի սոսկումի մը արտայայտութիւնը... Եւ սակայն աւելի վշտաւիթ էր իրեն քան Պ. տը Պելէնի նախատինքները, քան արհամարհոտ համարձակխօսութիւնները գինետանուհիին։

—Լմնցուցի՛ւ է, կրկնեց անգամ մըն ալ։ Պէտք է որ Ժան մօրեղբայրը գտնեմ։

Սակայն երբ այս անունը միտքէն կ'անցնէր, կը սարսռար։

Երբ բանուոր էր, փոքրանենակ մը կը նստէր Սէն-Ժաք փողոցին անկիւնը, այն խարխուլ տուներէ միոյն մէջ ուր թշուառութիւններն իրարու վրայ կը դիզուէին։ Ժան մօրեղբայրն ալ հոն կը բնակէր, թէեւ շատ քիչ անգամ կ'երեւար։

Թերեւս վարձակալը կրնար միջոցներ ցուցնել՝ իր փնտռած հետքը գտնելու համար։

Քարափէն գնաց և կամուրջն անցաւ։

Բայց այն պահուն երբ Բըթի-Բօն փողոցը պիտի հասնէր, հակառակ կողմէն շուտափոյթ եկող մարդ մը, որ պատառուն պլուզ մը հագած և գլուխը քթակ մըն էր դրած, մէկէնմէկ կեցաւ և ըսաւ.

—Ո՞ւր կ'երթաս...

Ժաք անոր նայեցաւ, տարտամ յիշատակ մը եկաւ միտքը։ Ո՞ւր տեսած էր այդ անհեթեթ դէմքը։

—Ինծի՞ կը խօսիք, հարցուց։

—Հա՛րկաւ, քեզի... Ժաքօին։

Արդ, ասիկա այն Գայլն էր զոր Տուզ-Ֆրան կեղծանունով կը ճանչնային...

Ժաք գոչեց.

—Կը ճանչնա՞ք զիս...

—Ի՞նչ, կը ճանչնա՞մ մի՛, Պիսքօին ձագը։

Նորէ՛ն այդ անունը։

—Պիսքօ՞ն, ո՞վ է այդ մարդը։

—Վա՛յ, ըրաւ Տուզ-Ֆրան, ինծի նայէ, բիթիս կը խնդա՞ս։

—Բայց Ժան մօրեղբա՞յրը։ Ո՞ւր է, ի՞նչ եղաւ։

—Պիսքօին մօտ բան մը, գոչեց Գայլը խնդալով։ Իրաւունք ունիս. աւելի աղէկ է միւս անունը չել։ Բայց հիմակ խօսելու ատեն չէ։ Ո՞ւր կ'երթաս։

(Շարունակելի)

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Երէկ Լոնտոնէ և Փարիզէ եկած հեռագրեր կը ծանուցանեն թէ հելլենական արժեթղթոց կտրոններուն վճարման եղանակին նկատմամբ Պ. Թրիքուբիսի առաջարկութիւնը, զորս Աէ-Ելէի մէջ բացատրած ենք արդէն, յոռի տպաւորութիւն յառաջ բերած են արեւմտեան հրապարակաց մէջ, և կը սպասուի որ արժեթղթոց կողմէ բողոք բարձուի:—Ցունաստանի Խորհրդարանն Ա. ընթերցմամբ քուէարկած է Պ. Թրիքուբիսի առաջարկը թէ ինչ ինչ տուրքեր ոչ թէ թուղթով այլ ոսկիով գանձուին: — Պ. Թրիքուբիսի դէմ դժուարութիւն յարուցանող գլխաւոր ստորագիրք անոնք են որք նախորդ նախարարութեան օրով կնքուած (և Պ. Թրիքուբիսի կողմէ մերժուած) փոխառութիւնն ստանձնած էին, որուն Ֆերնուիլ-Լօն ըսուած էր, այսինքն՝ «հելլենական կտրոնները դրամագլուխի վերածելու փոխառութիւն»:

ԱՂՋԱՍ-ԼՈՒԵՆԻ մէջ միայն զօրաց թիւը 67,000էն 74,000ի բարձրացաւ, իբրեւ արդիւնք Ռայխսթակէ քուէարկուած զինուորական նոր օրէնքին:

ԻՏԱԼԻԱ.—Նախարարական տագնապին հակառակ, զինուորական գործունէութիւնը չէ դադրած: Զինուորական օդանաւորդներու գունդն այս օրերս մեծ փորձեր կատարեց Հռոմայ շրջակայքը: Ծովային նախարարութիւնը չատ մը յանձնարարութիւններ ըրաւ անգլ. տուներու՝ զրահաւորներու մեքենայից համար:

ԲՐՈՒՍԻԱՅ և Վիւրդեմպերկի միջեւ անհամաձայնութիւն ծագեցաւ: Պերլինի Վիւրդեմպերկեան ներկայացուցիչ Պ. ֆոն Մոզըր հրաժարեցաւ, և պիտի ըլլայ նախարարապետ Վիւրդեմպերկի, փոխանակ Պ. ֆոն Միդնախտի որ հրաժարած է: Ֆոն Սթօզ բրուսիացի զօրապետն որ Վիւրդեմպերկի մէջ գտնուող ԺԳ. զօրաբանակին կը հրամայէր, կը թողու այս պաշտօն, և Վիւրդեմպերկի թագաւորն որոշած է բնիկ զօրապետ մը և ոչ թէ Բրուսիացի մը անոր յաջորդ կարգել: Վիւրդեմպերկցիք դժգոհ են որ Պաւիերա փոխթեանդն հոգածութեամբ կը պաշտպանէ Բրուսիոյ կողմէ առաջարկուած տուրքերը, բաւ է որ Բրուսիոյ նախարարը տուրք չառաջարկեր գարեջրի վրայ:

ԵՐՐԱԿ ՆԻԶԱԿԱԿՑՈՒԹԵԱՆ մէջ կապերը նոր զօրութիւն մը ստացան, Գերմանիոյ, Աւստրիոյ և Իտալիոյ կառավարութեանց միջեւ պայմանագիր մը ստորագրուելով, որով այս երկրաց երկաթուղիք թէ՛ արուեստական և թէ դրամական տեսակէտով համերաշխ պիտի ըլլան պաշտօնապէս: Այս պայմանագիր բխած է նոյն իսկ Երրակ Նիզակակցութեան դաշնագրէն, որուն մէջ նախատեսուած էր «պաշտպանողական միջոցներու համերաշխութիւնը»:

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Խառն Ժողովն իւր չորեքշաբթի օրուան նիստին մէջ որոշած է հեռագրաւ տեղեկութիւն ուղել Վանայ առաջնորդական տեղապահէն՝ Աղթամարայ Ամեն. Խաչատուր Կաթողիկոսի առողջական վիճակին վրայ և միանգամայն հրաւիրել առաջնորդական տեղապահն՝ որ մինչեւ Կաթողիկոսին ապաքինումն՝ օգնէ Աղթամարայ վիճակին գործոց կարգադրութեան:

Քաղաքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ: Վեհ. Սուլթանը միջօրէին այդ մզկիթը գնաց փառաւոր հանդիսիւ և ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ:

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին պապական նուիրակ Տ. Պոնէթի, անգլիական դեսպանատան առաջին թարգման Սըր Ա. Սանտիսըն, անգլիական դեսպանատան պահակ շոգենաւին հրամանատարն ու կինը, պելճիական դեսպանատան գործակատարն ու առաջին թարգմանը և երեսունը հինգի չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ:

Ներկայից ոմանք սեղանակալեալ միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Արջիպիզաղոսի կղզեաց նահանգին կուսակալ անուանուեցաւ Ալեմին փաշա, կուսակալ Էնկիւրիի:

Էնկիւրիի նահանգին կուսակալ անուանուեցաւ Մէմտուհ պէյ, նախորդ կուսակալ Սեբաստիոյ:

Եօզղատի գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Պէհճէտին պէյ, նախորդ կառավարիչ Տեաէ Աղաճի:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ.—Շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կայս. երկիրներու ամեն կողմը կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ: Կայս. իրատէ մը հրամայած է որ Եօզղատի մէջ հարկ եղած քննութիւնները կատարելու համար անդ ղրկուի քննիչ յանձնաժողով մը, զոր կը կազմեն Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովոյ անդամներէն Ֆէրիգ Հիլմի փաշա, պայմանկալի Միրլիվա Օսման փաշա, Ներքին գործոց նախարարութեան Մէքթուպճի Հիւսնի պէյ, Բերայի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազ Միխալաքի էֆէնտի և ոստիկան զինուորաց ժողովոյ անդամներէն Ալայ պէյի Հօզգը պէյ:

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ.—(Պաշտօնական Ցեկոյց) Դեկտեմբեր 2ի հինգշաբթի օրուան ժամ 6էն մինչեւ դեկտեմբեր 3ի ուրբաթ օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ «տեղական» դէպքեր պատահած են եւ հինգ մահեր: Առաջուան բռնուածներէն «տասնհինգը» մեռած են եւ հինգը ապաքինած: Աւասիկ մանրամասնութիւնները:

Գասըմ-Փաշա՝ երկու: Վանիկէլի Բէթրօ, մեռած և Մարիամ Թորոսեան, մեռած:

Ունգափան՝ երկու: Նիքօլա Ապրահամ (սուսամճը) և Մէստուտ Մուսթաֆա:

Պօյաճըքէօյ՝ մէկ: Միխալաքի Բօյիտի (կահագործ):

Զուքուր Չէշմէ՝ մէկ: Առաքել Խաչատուրեան (գործաւոր):

Թօփխանէ՝ մէկ: Իսմայիլ Ահմէտ:

Էսկի Ալի Փաշա՝ մէկ: Մէհմէտ:

Պալաթ՝ մէկ: Պօխօր Իչուլա (հովանոց շինող):

Ջէյրէկ՝ երկու: Համիտ Ալի եւ Քէլէշ Վէյսէլ, մեռած:

Սկիւտար Նուհ Գույուսը՝ մէկ: Ալի Վէլի (գործաւոր) մեռած:

Տէմիրգաբու՝ մէկ: Տօմինա Քօսթանթին:

Ֆէսլի Ջօհաֆ դունեյէն՝ մէկ: Զինուոր:

Արնաւուտքէօյ՝ երկու: Սօֆիա, մեռած եւ Մերօբի:

Ախըրգաբու՝ մէկ: Խրիսթօ Եուվան:

Մահմուտ Փաշա՝ մէկ: Վասիլ Աբօսթօլ:

Լանկա՝ երկու: Խրիսթօ Ալէքսանտրի (նաւաստի) եւ Եանի Նօրկի (պարտիզպան):

Օրթաքէօյ՝ մէկ: Տիմիթրի Դրիգորի (պարտիզպան):

Թափագ Բազար՝ մէկ: Քօսթի Բէթրօ (իչկէմպէճի):

Ցիլվասար՝ մէկ: Եանի Սմայրօ (խամուրքեար):

Ղալաթիա՝ մէկ: Օսման Ապտուլլահ (բեռնակիր):

⁂

Առաջուան բռնուածներէն մեռած են.

Պէշիքթաշ՝ երկու: Ալի Ահմէտ (լաղըմճը) և Աստուր Մարգարեան (Բաբերդցի, գործաւոր):

Օրթաքէօյ՝ մէկ: Դանիէլ Գրիգորեան (Բալուցի) հիւսն:

Ֆաթիհ՝ երկու: Մէհմէտ Մուսթաֆա (գործաւոր) և Հաֆըզ Իպրահիմ (Մէտրէսէի ուսանող):

Պալաթ՝ մէկ: Նիսիմ Իսաք (կոշկակար):

Ե. զօրագունդէն՝ մէկ: Հասան Եուսուֆ (զինուոր):

Գուզկունճուք՝ մէկ: Իսրայէլ (թիթեղագործ):

Նաւային զինուորներէն՝ երկու:

Հէքիմօղլու Ալի Փաշա թաղին մէջ՝ մէկ: Ֆաթիմէ Ապտուլլահ:

Բերա Փափազ Քէօփրի՝ մէկ: Բէթրօ Քօսթի (մուրացկան):

Աթ մէյտանը՝ մէկ: Յովհաննէս Գասպարեան (Վանեցի, բջշտիմայճը):

Խասքէօյ՝ մէկ: Պօղոս Ալիքսանեան (Վանեցի, աղիւսի գործաւոր):

Ալեմտար Համամ՝ մէկ: Կարապետ Մուրատեան (Բաղէշցի, բեռնակիր):

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Դեկտեմբեր 1էն 2, Տրապիզոնի մէջ քոլերայի 9 դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն 8 մահ: Խոմսիքէօյի մաքրոնոցին մէջ 1 դէպք:

—Դեկտ. 1էն 2, Սէլանիկի զինուորական հիւանդանոցին մէջ 1 մահ: Բաղտատին մէջ 7 դէպք ու 3 մահ:

—Նոյեմբեր 30էն դեկտ. 1 Բէօթահեայի մէջ 1 մահ: Էրթօղրուլի Օսմանիյէ գիւղին մէջ 1 մահ:

ՄԵԾ. ԵՊԱՐՔՈՍԸ հրամայած է Ներքին գործոց, Դատական ու Ոստիկանութեան նախարարութեանց՝ որպէս զի ոճիրի և յանցանքի համար հարցաքննութեան և դատաստանի ենթարկուած անձինք երբ ձերբակալուին, անոնց վրայէն, կամ տուներուն մէջ ու ոճիրը գործուած վայրէն գտնուած և ձեռնհաս պաշտօնէից կողմէ գրաւուած գոյքերն ու զէնքերը անկորուստ պահուին: Սոյն նախարարութիւնք հարկ եղած զեկոյցն ըրած են որոց որ անկ է:

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութիւնը՝ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին մատուցած է այն տեղեկագիրը զոր յատուկ յանձնաժողով մը պատրաստած էր՝ Մէարիֆի նախորդ քննիչ Էնվէր էֆէնտիի նկատմամբ: Այդ տեղեկագիր յանձնուած է Պետական Խորհրդոյ:

ՄԱՀԵՐ.—Վեհ. Սուլթանին Սէճճատէճի Պաշը Հաֆըզ Հասան էֆէնտի, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, առջի օրը մեռաւ:

—Քաղաքապետութեան ժողովոյ անդամներէն Սալիմ պէյ, որ հիւանդ էր, երէկ մեռաւ:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպանատան նաւային կցորդը՝ կայս. արտօնութեամբ առաջի օրն այցելեց արքունի նաւարանի գործարանները, Համիտիյէ ու Օսմանիյէ զրահաւորներն և տեսած յառաջդիմութեանը համար գոհունակութիւն յայտնելով՝ շնորհակալ եղաւ իրեն եղած ընդունելութեանը համար:

ԴԵՂԱԳՈՐԾՆԵՐ.—Քաղաքային բժշկական վարժարանի դեղագործական ճիւղի ուսանողներէն Սարգիս էֆ. Բէյլէճեան և Պօղոս էֆ. Գալթաքճեան, որոնք երեք ամիս առաջ աւարտած էին իրենց ուսման շրջանը, այսօր կը ստանան իրենց դեղագործական վկայականը:

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Է. Պէրզօլէզ և ընկերութիւնը, որ հաստատուած է Ղալաթիա, Իպրէթ խանը, սնանկութիւն հրատարակած է 20-30,000 ոսկւոյ բացով: Կ. Պոլսոյ հրապարակը մեծ վնաս մը չի կրեր այս սնանկութենէն:

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղւոյն Իւ-Եօնիւ Էնկիւրիի մասին ընդունելութիւնը կատարելու համար՝ Նաֆիայէ կողմէ կարգուած յատուկ յանձնաժողովը նախընթաց օր մասնաւոր կառախումբով Էնկիւրի ուղեւորեցաւ:

ՍԿԵՂԵՑԻՈՑ ՄԷՋ.— Երկուշաբթի գիշեր, Գատըքէօյի լատինաց եկեղեցւոյն մէջ գողութիւն մը կատարուեցաւ հետեւեալ պարագաներու մէջ, զորս երեւան հանած են երէցին ու ոստիկանութեան քննութիւնները.

Իրիկուան արարողութիւնը լմնալէն ետք, գողը եկեղեցին կը մտնէ և կը պահուըտի երգեհոնին ետեւի արկղին մէջ ուր կը գտնուին փուքերը, օգուտ քաղելով եկեղեցւոյն պարապութենէն: Այս կերպով կրցեր է խուսափիլ լուսարարին արթնութենէն որ երեկոյեան զանգակն հնչեցնելէ ետք գիշերային պտոյտ մը կատարեր: Ցայտնի չէ թէ գողը որչափ ատեն կեցեր է իր ներգաղնակ թագստոցին մէջ, բայց սա իրաւ է որ քննութեան միջոցին անոր անհամբոյ հետքերը նշմարեր են արկղին մէջ: Կ'երեւայ թէ յետոյ ժամը 4էն սկսեր է իր այցը սրբազան անօթներուն. պատկերներուն վրայ բոլոր արծաթեայ զարդերը հաներ է, յետոյ սրբարանը մտնելով բոլոր դարակները կոտրտելու ջանացեր է, բայց միայն գանձանակը բանալով մէջը գտնուած մէկ քանի դրուշը առեր է: Փորձեր է կոտրել սրբարանին փոքր դուռը՝ բայց չյաջողելով, եկեղեցւոյն մեծ դուռը կը բանայ:

Կասկած կայ այն բանուորներուն վրայ, որք մէկ քանի օր առաջ եկեղեցին մէջ նորոգութիւններ կատարած և կրցած էին տեսնել սոյն թագստոցն և լուսարարին սովորութիւնները: 80 օսմ. ոսկիի կը հասնի գողցուած նիւթերուն արժէքը:

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ անցեալ մարտ ամսէն մինչեւ այսօր քաղաքին մէջ պատահած հրդեհներու պատճառաւ տեղւոյն ապահովագրական ընկերութիւնք 17,234 անգլիական ոսկւոյ վնաս մը հատուցած են:

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդը յատուկ կանոնագիր մը պատրաստած էր Թուրքիոյ մէջ գործառնութիւններ կատարող ապահովագրական օտար ընկերութեանց նկատմամբ: Այդ կանոնագիր նկատողութեան առնուած է Նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ:

ԱՆՑԱԳԻՐՔ.—Ձեռնհաս իշխանութիւնը հրահանգ ուղղած է որոց որ անկ է, որպէս զի ոստիկանութեան պաշտօնեայք անթերի գործադրեն անցագրի եւ Բասբօռի կանոնագիրներու տրամադրութիւնները:

ԱՓԻՈՆ.—Մինչեւ հիմա Իզմիրի հրապարակը ստացուած են 1035 կողով ափիոն. անցեալ տարի մինչեւ այս թուականը 3000 կողովի հասած էր:

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼՍՈՅ Գույլէ Գաբուսը անուն տեղը կառուցուելու վրայ եղող ժամացոյցի աշտարակին շինութիւնն աւարտած ըլլալով բացումը կատարուեր եւ բարեմաղթութիւնք եղեր են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին: Այդ տեղն իբրեւ հրդեհի աշտարակ ալ պիտի գործածուի:

ՏՈՔԹ. ՆԻՔՕԼ Տնօրէն կարգուած է բժշկական վարժարանի պարտէզին մէջ կառուցեալ միքրոպաբանութեան ճիւղին և օգնականներն են Տքթ. Համտի պէյ ու Զիւհտի էֆէնտի:

ԽՐԻՍԹԱՔԻ ԷՖ. Ջօղրաֆօս Բարիզէն Օսմ. Պանքային միջոցաւ 100 ոսկի ղրկած է Բերայի քաղաքապետութեան հաշուակալ Մէհմէտ Ալի պէյին, մաքրանոցներուն մէջ գտնուող աղքատներուն բաշխուելու համար:

ՀՌՈՄԻ մէջ յառաջիկայ ապրիլին գումարելի բժշկական համաժողովին օսմանեան պատուիրակ կարգուած է զեր-հօզապետ Տօքթ. Եսատ պէյ, որ իւր ուսումը կատարելագործելու համար Փարիզ կը գտնուի և տեղւոյն բժշկական համալսարանէն վկայական ստացած է:

ՓԱԽՉՈՂ ԳՈՂԵՐ.—Նախընթաց իրիկուն, ժամը մէկուկէսին ատենները, երկու գողեր կը մտնեն Պ. Ֆէրրարիի տունն Այնալը-չէշմէ, երբ ընտանիքը սեղան նստած էր: Անոնցմէ մէկը երկրորդ յարկը կ'ելլէ և կը սկսի կողոպտել ձեռքն ինկած բոլոր արժէքաւոր նիւթերը: Ընտանիքն աղմուկ լսելով, վեր կ'ելլեն նայելու թէ ի՛նչ կայ: Գողը լսելով որ մէկը վեր կ'ելլէր սանդուխէն, պատշգամէն փողոց կը ցատքէ և ընկերոջը հետ կը սկսի խոյս տալ, բայց Միքէ անուն սափրիչ մը կը տեսնէ զայն ու օձիքէն բռնելով «գո՛ղ կայ» կը պոռայ: Սա, ետին դառնալով, դանակի հարուած մը կուտայ վարսայարդարին և լայն վէրք մը կը բանայ անոր վիզին վրայ: Այս միջոցին թաղեցիները գողերուն ետեւէն կ'իյնան որք, տեսնելով որ մօտէն շրջապատուած են, ռեւոլվերի հարուածներ կը պարպեն աջ և ահեակ և գնդակներէն մէկը ականջէն թեթեւապէս կը վիրաւորէ Հաֆըզ էֆէնտին, թաղին ոստիկանապետը: Գողերը վերջապէս կը յաջողին խոյս տալ. վիրաւոր սափրիչը հիւանդանոց փոխադրուած է. վիճակը երկիւղ չի պատճառեր:

ԷՐԷՔԼԻԻ գաւառին Թոփուզ նախկին քարտուղար Պէսիմ էֆէնտի արձանագրութիւններն եղծած և տուրքերու մասին ինքնիրեն բաժինփոխումներ ի գործ դրած ըլլալով, Շքոտրա նահանգին Իտարէի ժողովոյ որոշմամբ դատապարտուած է հինգ տարուան բերդարգելութեան և ցկեանս պաշտօնէ ու աստիճանէ զրկուելու: Պետական Խորհրդոյ վճռաբեկ ճիւղը վաւերացուցած է այդ վճիռը:

ԷՐԶՐՈՒՄՑԻ Խալիլ Օսման անուն անձ մը, որ անվայել լեզու մը գործածած ըլլալուն համար ի Հալէպ բերդարգելութեան դատապարտուած էր, ինքզինքն ուղղած ըլլալով՝ ազատ արձակուած է:

ԹԱՏՐՈՆ ԹԷՓԷ-ՊԱՇԸԻ

Այս գիշեր՝

Les 28 jours de Clairette

ԱԶԴ

Արդէն բնաւ տարակոյս չկայ թէ մաքուր, հին եւ գիտականապէս պատրաստուած ճշմարիտ քոնեաքի գործածումը առողջապահական միջոցներէն մէկն է ընդդէմ այն համաճարակին որ կը տիրէ մայրաքաղաքիս ինչպէս նաեւ ամբողջ Եւրոպայի մէջ:

Հոս հարկ չկայ ի մէջ բերելու եւրոպացի երեւելի գիտուններու կարծիքներն այս մասին: Այդ նեղութենէն կ'ազատէ ձեզ գործածումն այս ըմպելիքին զոր այս երեւելի գիտունք ներմուծած են հնտախտային հիւանդանոցներու մէջ եւ իրենց խորհրդովը տարածուած է հասարակութեան մէջ:

Քաղաքակիրթ աշխարհի կեդրոնին մէջ կատարուած կրկին փորձերը իրօք ապացուցած են թէ քոնեաքը անանկ կազդուրիչ տարրեր կը պարունակէ որ կազմը կը պահպանէ անհեթել ախտին կանխատրամադրութենէն եւ անվնաս կ'ընէ առաջին յարձակումները՝ քիչ չատ մեղմելով անոր ծանրութիւնը:

Բայց որպէս զի այս հրաշալի ըմպելին առաջ բերէ իր բարերար արդիւնքը պէտք է որ քոնեաքին տեսակն ու տարիքը երաշխաւորուին:

Ծանօթ է հասարակութեան թէ միակ քոնեաքը որ կ'ընծայէ այսօրինակ երաշխիքներ ԹՐԻԲՕՍ քոնեաքն է, իր նախնական նիւթին գերիվերութեամբը, իր գիտական անբաղդատելի պատրաստութեամբը, ինչպէս նաեւ իր առնուազն վեց տարուան հին արտադրութեանը պատճառաւ:

Իր մեծ սպառումն յԵւրոպա, մանաւանդ ի Ֆրանսա որ ստացած է ոսկի շքադրամներ տիեզերական ցուցահանդէսներուն մէջ, յաւագոյն ապացոյցն է:

50,000 ֆրանքի պարգեւ մը կը տրուի այն անձին որ ապացուցանէ թէ ուրիշ քոնեաքներ ունեցա՞ծ են նոյն պատուոյ նշանները Եւրոպայի մէջ:

Ամեն տեղ առանց նախապատուութեան ուզեցէք ԹՐԻԲՕՍ քոնեաքը, եթէ կուզէք ձեր առողջութիւնը պահպանել ընդդէմ ձեզ սպառնացող վտանգին:

Մեծ ուչադրութիւն կը յանձնարարուի կեղծերու դէմ:

Թուրքիոյ գլխաւոր գործակալները ՏՈՒՔԱՄ եղբարք, Ղալաթիա, Ալիքսիատի խան, թիւ 17:

ԱԶԴ

Ընկուզի և այլ ընտիր ծառերու թերթեր (placage, «թէբլաժ») ինչպէս նաեւ կահագործութեան և ատաղձագործութեան վերաբերեալ ամէն տեսակ գործիներ պատրաստ կը գտնուին ի վաճառատուն Մ. Տամատեանի ի Կ. Պոլիս, Եէնի-Ճամի, Զիլինկիրլէր ճառտէսի, Մօրր Զարըըր դրան կից: Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք ճշդութեամբ և փութով կը կատարուին: Գիները յոյժ չափաւոր:

2—4

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՀՌՈՄ, 15.—Պ. Քրիսբիի նախարարութիւնը վերջնապէս կազմակերպուեցաւ: Կ. Պոլսոյ նախորդ դեսպան Պառոն Պլան եղաւ արտաքին գործոց նախարար. Պ. Սոննինօ ելեւմտից, Մոչէննի զօրավար՝ պատերազմական, Մորէն ծովակալ՝ ծովային. Պ. Սարաքքօ՝ հանրային շինութեանց. Պ. Պաչէլլի՝ կրթական. Պ. Ֆէռառիս՝ հեռագրաց և թղթատարութեան. Պ. Պօզէլլի՝ երկրագործութեան: Պ. Քրիսբի ինք, նախարարապետութենէ զատ, ներքին գործոց նախարարութիւնն ստանձնած է:

ՊԵՐԼԻՆ.— «Գերմանիոյ Ազգային Պանքան» (Կայսերական Պանքան չէ) որ հելլենական վերջին փոխառութիւնն հանող տուներէն է, հրաւիրեց հելլենական թուղթ ունեցողներն որ պաշտպանեն իրենց շահերն հելլէն կառավարութեան գիտաւորութեանց դէմ:

ԱԹԷՆՔ.—Երեսփ. Ժողովն Ա. ընթերցմամբ քուէարկեց Պ. Թրիքուբիսի ներկայած գանձային կարգադրութեան ծրագիրը:

ՍՕՖԻԱ.—Պալապանով և Ընկ. վերջին պահուն յանձնառու եղաւ Սօֆիա-Ռումանի երկաթեայ գիծը 21,200,000 ֆր.ի շինելու, և ընդունուեցաւ: Սօֆիա-Բէրնիքի գծին առաջին մասն ի մօտոյ պիտի բացուի իշխանին ներկայութեամբ:

ԹԱՆՃԷ, 14 Դեկտ.—Մարոքի Էմիր Մուլա Հասան, Թաֆիլէդի ոչ-հնազանդ ցեղերուն դէմ արշաւանքն յաջողապէս ի գլուխ հանելով, հասաւ ի Մարաքէշ, ուսկից պիտի մեկնի դէպ ի Մէքինա, իւր եղբօր հետ միանալու, որ կը զբաղի Գաւիլեան ցեղերուն հետ:

ՊԵՐԼԻՆ.—Ռայխսթակն ընդունեց Սպանիոյ, Ռումանիոյ և Սերպիոյ հետ կնքեալ առեւտրական դաշնագրերը:

ՓԱՐԻԶ.—Երեսփ. Ժողովը մերժեց գործաւորական Պ. Պասլիի առաջարկը, հանքագործներու խնդրոյն վրայ քննութեան մը մասին:

ՎԻԵՆՆԱ.—Երեսփ. Ժողովն 73ի դէմ 185 ձայնիւ ընդունեց կառավարութեան ի գործ դրած բացառիկ տնօրէնութիւնները Բրակ քաղաքին և շրջակայից նկատմամբ:

Սակարան

ՇԱԲԱԹ, 4 Դեկտեմբեր

ԸՆԹԱՑԻՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		110
3 » Փարիզի	»	22 90

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆՔ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Սէրի)		24 33
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելու	»	24 34
Կէս օրին		24 33½
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		— —
» » ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑԻՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Նոխսա Սէրին	Ա. Սէրի	57 25
»		35 25
»		26 30

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգ. Լ.	— —
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 20
Պանք տը Քօնս	» »	3 05
Օսմ. Հանք և Մալէր	» »	4 40
Ռէժի	Օսմ. Ոսկի	18
Թրամուէյ	» »	575
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	» »	310
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	92 12
Բամնեգործ Լաուրիոնի		39

ԸՆԹԱՑԻՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
10 ֆրանքնոց	»	87 19
Անգլիական ոսկի	»	110 09
Մարք Գերմանական ոսկի	»	107 17
Ըմբէրիալ	»	90 07
Քրիմէօ	»	51 15
Խալիս Մեճիտիյէ	»	8 72
Մեծ. արծաթ (տարբ.)	»	107 38
Մանր արծաթ	»	103
Մէթալիք	»	97
Թասֆիյէ	»	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սարաֆներու	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 15 Դեկտեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99 02
» » 4½ %	105 17
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 72
Օսմ. մարս. արժեթուղթ	501 87
Բրիօրիթէ Թիւրք (1891)	— —
Օսմանեան Երկաթուղի	92 75
» Ռէժիի բաժնեթուղթ	408 43
Պանք Օթօման	597 50
Քրէտի Լիօնէ	771 25
Իտալական Ռանթ 5 %	82 30
Եգիպտական միացեալ	509 68
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 200
Օսմանիյէ Օսմանեան քօնսօլիտէ)	427 50

ԼՈՆՏՈՆ, 15 Դեկտեմբեր

Անգլ. քօնսօլիտէ	98 25
Օսմ. » Սէրի Դ.	22 56
» » » Ա.	57 25
» » » Բ.	35 50
» » » Գ.	24 25
Օսմ. փոխառութիւն 1871	109 50
Փոխառութիւն 1877 (Տ. ֆոնտ լոն)	98 50
Պանք Օթօման	13 75
Այտընի երկաթուղի	13
Գասապայի երկաթուղի	14 50
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիյէ)	104
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (Փոխառ. Ռօշիլտ)	103 25
Հելլենական 5 %	29
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 386

ՎԻԵՆՆԱ, 15 Դեկտեմբեր

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 05
» Փարիզի »	50 60
Օսմանեան Ռէժիի բաժնեթուղթ	199
» երկաթուղի	51 90

ՊԵՐԼԻՆ, 15 Դեկտեմբեր

Օսմանեան Երկաթուղի	88
Օսմ. Ռէժի	— —
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 220
» Փարիզի »	80 45

ՓԱՐԻԶ ՊԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ՓԱՐԻԶ, 15 Դեկտեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99 02
Եգիպտական միացեալ	—
Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 77
Օսմ. երկաթուղի	— —
Օսմ. Ռէժի	408 11
Օսմ. մարս. արժեթուղթ	— —
Բրիօրիթէ Թիւրք	— —
Պանք Օթօման	599 06

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
1894 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՓՐԿՉԻ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՀԱՅՈՑ

Գին 2 ղրուշ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՍԵՐՎԻՉԵՆ

Պարունակութիւն

Օսմանեան Կայսրութիւն.— Աւագանի կայսերական Պալատան.— Նախարարք Բ. Դրան.— Մեծ պաշտօնատարք մայրաքաղաքին.— Կուսակալք նահանգաց.— Օսմանեան դեսպանք եւ նուիրակք յօտար երկիրս.— Դեսպանք օտար տէրութեանց ի Կ. Պոլիս.— Հայրապետութիւն Հայոց.— Կեդրոնական վարչութիւն հայոց Թուրքիոյ.— Պատրիարքութիւն Ս. Երուսաղէմի.— Հովւութիւնք.— Բարեգործական եւ կրթական գլխաւոր հաստատութիւնք.— Հիմնարկութիւնք եւ արձանագրութիւնք մայրաքաղաքիս Ս. Եկեղեցեաց.— Պատրիարքունք եւ ազգապետք.— Կանոնագիր հեռագրութեանց.— Սակագինք հեռագրաց (Թարիֆայ).— Օսմանեան միջազգային թղթատարութիւն.— Օսմանեան ներքին թղթատարութիւն.— Չարխափանի Ս. Ուխտն եւ Դպրեվանք Արմաշու.— Հնտախտին դարմանները.— Ազդք:

Կը գտնուի Ազգ. Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան դրասենեակը Կ. Պոլիս, Մեծ-Նոր-Խան, միջնայարկ Թ. 48, 49 եւ 50, եւ բոլոր գրավաճառաց քով:

Հոգաբարձութեան կնիքը չը կրող օրինակներն անվաւեր են:

ՈՂՋ ՈՂՋ ԹԱՂՈՒՄ

Խօսագիրն իսկ սոսկում չազդե՞ր, ո՞ւր մնաց գործադրութիւնը: Բարեբախտաբար մեր չատ մօտը չէ, հեռո՜ւն, ծայրագոյն արեւելքի մէջ, ի Զինաստան: Արդարեւ երկնային կայսրութեան մէջ, ուրիշ չատ մը այլանդակ սովորութիւններէն զատ, մարդը, իր բովանդակ զգայութիւնն ու գիտակցութիւնն ունենալով հանդերձ, դագաղի մէջ կը մտնէ կամովին ու կ'իջնէ յաւիտենական փոսը: Բայց չկարծուի որ ամեն տեսակ արարած առ հասարակ կրնայ ենթարկուիլ այս տարօրինակ ու սոսկալի պատժին: Անոնք որ իրենց մոլութիւններովը, իրենց հիւանդութիւններովը կրնան վտանգ մը ըլլալ իրենց չուրջը գտնուողներուն, իրենց ընտանիքին, այն երկրին ուր կը բնակին. օրինակի համար, անուղղայ խաղամոլները, ի ծնէ գողերը, ափիոնամոլները, բորոտներն և այլք, ողջ ողջ թաղուելու դատապարտուած են:

Ֆրանսացի Բիլթօն միսիոնարն, որ երկար տարիներ կեցած է Զինաստան, առիթ ունեցած է տեսնելու այս տեսակ դէպքեր՝ իր բնակած գաւառներուն մէջ: Կը պատմէ թէ Զօնկ-Լօք գաւառին մէջ, ուր բնակած է 1865էն 1872, ընտանիք մը կը գտնուէր որուն պետը սաստիկ ափիոնամոլ մըն էր: Երբ այս թմրեն բաւական մեծ քանակութեամբ կուլ տուաւ և թմրին սկսաւ առաջ բերել իր սովորական ազդեցութիւնը, գինովս—այս անունը կրնանք տալ—կորսնցուց աշխատանքի ճաչակն և իր կալուածներուն ու գաչտերուն մէջ բոլորովին երեսի վրայ թողուց անհրաժեշտ աշխատութիւնները: Հունձքերը չատ չանցած կորան, և որովհետեւ եկամուտ չէին բերեր իրեն, որոշեց վաճառել: Վաճառման գինն ափիոնի սրուեցաւ, և այս նոր պաչարն ալ չատ չքաշեց հասաւ լմնցաւ միւսներուն պէս: Ի՛նչ ընէր հիմակ:

Ա՛լ ուրիշ աղբիւր չունէր եթէ ոչ իր ընտանիքին անդամները ծախել: Առանց չատ մտածման, որոշումը տուաւ և ամենէն առաջ կինը ձեռքէ հանեց: Ցետոյ կարգը զաւակներուն եկաւ: Երկու երեքը ծախեց, բայց երբ նոյն վիճակին պիտի ենթարկէր իր կրտսեր զաւակը, պարտաւորեցաւ ենթարկուիլ Բիլթօն միսիոնարին ընդդիմութիւններուն. գինովին քրիստոնէութեան դարձած մէկ ազգականը գացած գտած էր կրօնաւորը՝ խնդրելով որ ջանայ դժբախտը բուժել այդ աղէտաբեր մոլութենէն: Միսիոնարն յուսահատ ջանքեր ըրաւ՝ մարդը կարգի բերելու համար, բայց ի զուր: Գինովը նախ խոստացաւ համակերպիլ, բայց յետոյ իր մոլութեան զօրութիւնն առաջ բերաւ որուն դէմ աշխարհիս ամենէն հաստատ որոշումներն ապարդիւն էին, և վերջապէս, կրօնաւորին թախանձանքներէն խոյս, անհետ եղաւ: Քանի մը օր ետքը, նորէն երեւան ելաւ և ծախեց իր վերջին զաւակը:

Երբ այս վաճառման արդիւնքն ալ սպառեցաւ, գողութեան դիմեց, ազգականներուն ունեցածը կրցածին չափ կողոպտեց և մինչեւ իսկ սկսաւ վաճառել կղմինտրներն իր նախնիքներու կառուցած տանիքին: Այս սրբապղծութեան հանդէպ, ընտանիքը որոշեց ի գործ դնել գերագոյն միջոցը՝ չարագործն անկարողութեան մատնելու համար: Օրին մէկը, չորս հինգ կորովի երիտասարդներ անոր տունը մտան և, առանց երկար բարակ յառաջաբանի, ծանուցին թէ ընտանիքը իրենց յանձնած էր մէջտեղէն վերցունել զինքը և ողջ ողջ թաղել: Մահուան դատապարտեալը տրտունջ մը չյայտնեց, ամենափոքր բողոք մը չըրաւ: Հանդարտօրէն ելաւ, իր դահիճներուն հետեւեցաւ մինչեւ հովիտ մը ուր նոր բացուած փոս մը կար և պատրաստ էր իր ափիոնացեալ մարմինն ընդունելու: Թաղուելէ առաջ բան մը միայն խնդրեց, այն է թէ ծածկեն իր երեսը չէ թէ հողով, այլ թարմ խոտերով:

Եւ թաղուեցաւ, առանց ուրիշ ո և է արարողութեան, ճշմարիտ գիակի մը պէս:

⁂

Զիմ-Բօնկ գիւղին մէջ վաթսուն տարեկան խեղճ ծերունի մը կ'ապրէր. բայց բորոտ ըլլալով, ընտանիքը մենաւորիկ խրճիթ մը դրած էր զայն, ախտին վարակումէն զերծ մնալու համար: Չէր տեսներ իր ընտանիքին ու ազգականներուն երեսը. և սակայն, իր այդ առանձնացումն ապահովութիւն չէր ներշնչեր իրեններուն, որք միշտ մարդ կը ղրկէին անոր՝ ծանուցանելու թէ հեռաւոր երկիր մը երթայ բնակի և ապահովցնելու թէ ամեն ապրուստ պիտի հոգացուի:

Ի զո՜ւր: Ախտավարակ ծերունին տեղէն չէր խախտեր:

Ականջները կը խփէր ու կը մնար իր խրճիթին մէջ: Ժամանակ մը ետքը հիւանդութիւնն այնքան սաստկացաւ որ ամենազարչելի երեւոյթ կ'ընծայէր և ճարակման վտանգը կը մեծնար: Ընտանիքը, խելայեղ, հարցունել տուաւ ծերունիին՝ թէ աւելի աղէկ չէ՞ր մեռնիլը քան վարելն այդքան թչուառ, այդքան անօգուտ կենցաղ մը:

Կ'անկարելի էր որ նէէ հաւանէր իր ընտանիքն անձկութենէ ազատելու, յուղարկաւորութեան մը պիտի կատարէին որ միայն մանտարէններուն վերապահուած է ընդհանրապէս։ Բորոտը պատասխանեց թէ կեանքը նախամեծար կը համարէր մահէն և ամենէն փառաւոր թաղումէն, բայց թէ, ամեն պատահականութիւններ նախատեսելու համար, բաւական չափով ափիոն ձեռք ձգած էր, ինքզինքը թունաւորելու համար իր պարագային յարմար, հակառակ ամեն ակնկալութեան, զզուանք զգար կեանքէ։

Օրին մէկը, իր որդին կարծեց թէ այս ենթադրութիւն բաւականաչափ իրականութիւն մըն էր եղած· սովորութեանը համեմատ բորոտին գլանը առջեւ գրած էր անոր դայլն ուտեստը, անունը տուած էր ու պատասխան չէր ընդունած։ Անցորդներն օգնութեան հասած էին որդւոյն, ու բազմաթիւ կոկորդներ՝ պատուհանէն ատենն կը պոռչտային առանց պատասխան առնելու· վերջապէս որոշած էին քարկոծել դուռը, որուն վրայ անզգայ քարերուն տարափը նորէն անզգայ ձգած էր հիւանդը։

Բսաւ սոսկ համոզեցին անոր մահը, եւ որդին, մտածելով որ օգտակար էր զայն անյապաղ թաղել տալը, որպէս զի ճանճերը ժամանակ չունենան հեռուները տարածելու ախտը, փոյթ վազեց եւ մարդեր վարձեց որք հաւանեցան այս ինչ ժամուն թաղումը կատարել։ Իր տունը պիտի դառնար, երբ դրացի մը իրեն մօտեցաւ եւ ըսաւ թէ խոհեմութիւնը կը պահանջէր որ տանտէր ծանր պարագայի մը մէջ բոլորութիւնը ստուգուէր։

Որդին համակերպեցաւ այս դիտողութիւններուն, կոտրեց խրճիթին դուռը եւ հոն գտաւ իր հայրը գետնատարած, անշարժ։ Հիւանդն իրաւցնէ՛ մեռած էր։ Ալ տարակոյս չկար ու կը մնար մեռելաթաղներուն դարուստին ստանալ։ Բայց, ո՜վ անակնկալ, ահա մեռելը կ'արթննայ, անդամները կը շարժէ եւ կը յայտարարէ թէ երկար ու բարերար քուն մըն է քաշած։

Որդին, իր ամենէն սիրելի յոյսերուն մէջ խաբուած, յիշոցներ արձակելով կ'որոշէ երթալ խմբել մեռելաթաղներուն որ անհամբեր չըլլան։ Բայց ահա անոնք կը հասնին. անհամբեր են գերագոյն գործողութիւնը կատարելու և տուանելու խոստացուած քսան ֆրանքի գումարը։ Չեն ուզեր եա դառնալ առանց չորցնելու արծաթափայլ դրամները· չեն ուզեր իրենք տուժած ըլլալ, մեռելը պէտք է իրենց, և մեռելին հետ խոստացուած դրամը։ Ինչ ալ ըլլայ չը պիտի անցնին անկից։ Եւ, որովհետեւ ընտանիքն ալ չուզեր պարապ տեղը ծախս ընել, խորհուրդն կը գումարուի այս անպիտան գործին մէջէն չահաւոր կերպով դուրս ելլելու համար։

Խորհրդակցութիւնը կարճ կը տեւէ, միաձայնութեամբ կ'որոշուի որ հիւանդը կրնայ ամեն պահանջումներն հաշտեցնել և ամենաարդիւն կերպով կացութիւնն հարթել՝ թողլով որ թաղեն զինքն ինչ ալ ըլլայ, փոխանակ սպասելու ուրիշ առթի մը։

Եւ, առանց վայրկեան մը կորսնցնելու, բորոտին կը հաղորդեն այս փրկարար որոշումը։ Հէ՛ք ծերունին նախ կը սկսի քանի մը երկչոտ առարկութիւններ ընել, բայց շուտով կը հասկնայ թէ ամեն ընդդիմութիւն անօգուտ է, և որովհետեւ կը պնդեն սա պարագային վրայ թէ ուրիշ աշխարհի մը մէջ իրեն վերապահուած կեանքն անհունապէս սխրժելի է քան հիմակուանը, բայց ի բաց կուտայ իր հաւանութիւնը։ Այն ատեն կը սկսին դագաղ մը և մանտարէնի հագուստներ փնտռել զորս պիտի հագցնեն դատապարտեալին, իբր երախտագիտական փոխարինութիւն մը իր ընտանիքին մատուցած ծառայութեան համար· բայց որովհետեւ այս պատրաստութիւններ քիչ մը ժամանակի կարօտ են, գիշերը վրայ կը հասնի, և կ'որոշուի թաղումը յաջորդ օրը կատարել։

Յաջորդ օրն, արշալոյսը ծագելուն պէս, մահամերձին հարսը վառեակ մը կը խորովէ, խոզաճարպ կը կտրէ ու կ'եփէ, վերջապէս խնճոյք մը կը պատրաստէ, որպէս զի դատապարտեալը կարենայ վերջին անգամ մ'ալ վայելել կեանքի անուշութիւնները, փոսը մտնելէ առաջ։ Որդի, աղջիկ, եղբօրորդի, եղբօրաղջիկ, ամէնքն ալ մեծ ախորժակով կ'ուտեն· յետոյ, ճաշը լմննալէն ետք, յուղարկաւորութեան թափօրը ճամբայ կ'ելլէ։

Այնուհետեւ, պարապ դագաղը կերթայ· անոր ետեւէն կը յառաջանայ դատապարտեալը, որ ինք անձամբ կը կրէ իր սուգն, յետոյ կուգայ «սխրաբեկ» որդին, և ընտանիքին միւս անդամները՝ նոյնքան «սխրաբեկ»· փոսին եզրն հասնելով, ծերունին արդուզարդը կուտայ· կամաց կամաց և յայտնի գոհունակութեամբ կը հագնի մանտարէնի հագուստները, վերջին անգամ մ'ալ ափիոն կուլ կուտայ և . . . կը պառկի կը դագաղին մէջ։ Որդին կափարիչը կը ծածկէ, բեւեռները կը գամէ իր ձեռքով, և դագաղը փոս կ'իջեցուի ի ներկայութեան գիւղին ծերերուն որք վազած եկած են՝ ապահով ըլլալու համար թէ արարողութիւնն ըստ օրինի կատարուած է։

ՎԻՃԱԿԱՑՈՅՑ

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ, ՃԱՆԻԿԻ ԵՒ ԹԵՄՈՐԼԻՑ ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑԵԱՑ ԵՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

Զ.

ԻՒՆԵԱՅԻ ԳԻՒՂԵՐ(*)

Տունք Հայոց՝ 530

Իւնեայի հարաւային կողմը, լերանց ու բլրոց վրայ, տարածուած են 8 հայաբնակ գիւղեր, բոլորն ալ խմոլոնչ, որք մեծ մասամբ հողատէր չեն։ Բաց ի երկրագործական սովորական բերքերէ, ունին բանջար, որ է վայրի կաղամբ, միայն տերեւ, առանց գնդակի· պրաս, աղցան զոր տեղացիք սօլօտան կ'անուանեն· բազուկ, կոստիլ, որ է բաթթըճօ· սխտոր, բոյ որ է տեսակ մը սոխ առանց գնդաձեւ արմատի· դդում, եղին, զոր պահոց օրեր կը խաշեն և կուտեն· դաշտ (ֆօլլըքըֆ), տեսակ մը բոյս որուն ցօղունը միայն կը քաղեն, եւ պարզ ջրի կամ քացախի մէջ դնելով, կը չինեն տեսակ մը թթուաշ (Բուրլա)· գիմպիլակ, տեսակ մը խժաւոր փուշի ծայրեր որոցմէ նոյնպէս թթուաշ կը պատրաստեն, հիւլը, տեղացի թուրքաց լեզուաւ խօյլօրան կամ քէնքէր քէնէսի որ կը բուսնի ախոռին, հերկուած ու փորուած տեղեր, կանանչ տերեւներով զոր բրինձով կը խաշեն· բողկ, շողգամ, որ իր անունը տուած է Շալկամլը գիւղի։ Պտուղներէն կը գտնուի խնձոր, տանձ, սալոր կամ տեղացւոց սովորական լեզուաւ՝ դամոն, բալ, փոխանակ կեռասի, ծուազ (Բուֆլուն կամ գօրօ էլմի) ծառմիտադալար, սպիտակ ծաղիկներով, որուն հասած պտուղն է կեռասի չափ, գորշագոյն և մէջը մէկ կուտով· թութ, թուզ, ընկոյզ, կաղին։ Ժամանակէ մը ի վեր, գիւղացիք հետզհետէ իրենց պտղատու ծառերը կը փճացունեն, տասանորդ չվճարելու համար։ Անասուններէն ունին կով, եզ, գոմէշ, ոչխար, այծ և ձի, առտնին պիտոյից համար· մեղու և մեղրամոմ, պարամայ կամ չերամ սակաւ։

Բոլոր մեր խմոլոնչ գիւղօրէից բարբառները կը նմանին մին միւսին· հայկական ընտիր բառեր, որք չատոնց մոռցուած են քաղաքացիներէն, դեռ կը գործածուին այս լեռներու զաւակաց բերնին մէջ, որոց լեզուն չատ հետաքրքրական է, և առատ նիւթ կը մատակարարէ ուսումնասիրութեան մեր ճոխաբան լեզուագիտաց, եթէ ուզէին զբաղիլ անով։

* * *

Ա. ՑԵՆԷՐԻՍ.—Տունք Հայոց՝ 148

Ցենէրիս անունն է հանքի, որ ունի երեք հայաբնակ գիւղեր, Բէլլոա, Էտէնճէտ, Եօղ ղաստն։

1. Բէլլոա ունի 25 տուն. տակաւին ուրիշ տեղեկութիւնք կը պակսին։
2. Էտէնճէտ ունի 40 տուն, նաեւ եկեղեցի և դպրոց· քահանայ Տ. Մկրտիչ Ճըլլեան· ուրիշ տեղեկութիւնք կը պակսին։
3. Եօղ ղաստն, 7 տուն, և իւր թաղերն են.

Եօղեւ-գօրա	15 »
Գայաձըք	15 »
Գաղղմեալ	10 »
Գօլ ալ-էթ-է	20 »
Թէփէ էֆէղ	10 »
Գաղանձը օրմանը	6 »

ընդ ամենը 83 տուն հայ, թուրքախօսք· հողն է մասամբ ազալըդ, մասամբ ալէյնէ, սեփականութիւն այլեւայլ թուրք հայրենակիցներու· հայք գրեթէ չունին մուլքեր։ Ունին մէկ եկեղեցի Եօղ ղաստնի մէջ Ս. Յակոբ անուամբ, և 2 քահանայ, Տ. Միհաս Թարաքճեան, և Տ. Եղիա Այվաճլըեան։ Ունին 3 դպրոց· մին Եօղեւ-գօրայի մէջ, Եօղ ղաստն և Գայաձըք գիւղերու հետ միացեալ· վարժապետ Մեսրոպ Թարաքճեան, 400 ղրշ. տարեթոշակով, և 20 աշակերտով։ Երկրորդ դպրոցը Թէփէֆէղի մէջ, Գաղանձը օրմանին հետ միացեալ, վարժապետ Մեսրոպ Ալճեան, 400 ղրշ. տարեթոշակով և 14 աշակերտով։ Երրորդը Գօլ ալ-էթի մէջ, վարժապետ Միսաք Սիմոնեան, 400 ղրշ. թոշակով և 20 աշակերտով։ Իսկ Գաղաթօյ իւր զաւակները կը խրկէ Պալըքի դպրոցը, մօտաւորութեան պատճառաւ։

Բ. ԻՒՇ ՓՈՒՆԱՐ.— Տունք Հայոց 114

Իւշ-փունար ընդհանուր անունն է հետագայ 12 հայ թաղերուն·

1.	Զաֆալ	26 տուն
2.	Գարաման	16 »
3.	Գայա ալթ	
4.	Գաղաֆ կէօփլէ	5 »
5.	Պէօյիւք աղըլ	7 »
6.	Մէյէլէ	11 »
7.	Քէրէզլէկ	10 »
8.	Եէնի գիւղ	6 »
9.	Զիլէֆտար	11 »
10.	Քէօփիէ	8 »
11.	Տօլմա գայա	8 »
12.	Թէվէկլէլ	6 »

Այս թաղերու 55 տունը հողատէր են, 32 տունը վարձուոր, առանց էվլաթ. 27 տունը կը վճարեն թէ՛ էվլաթ և թէ՛ ճէմր կամ վարձք, նոյն կողմերը բնակող գիւղացի Թուրքաց Իլեա անունով մէկ յոյնի։ Ունին երկու եկեղեցի Ս. Աստուածածին Գարաման եւ Գայաալթ թաղերու մէջտեղ· Ս. Լուսաւորիչ Քէօփիէկ և Տօլմա գայայի մէջտեղ։ Իւշ փունարի հողը կարծես չատ արգաւանդ է քահանայ բուսցնելու. այժմ ողջ քահանայից թիւն է հինգ, Տ. Գալուստ Պըրպաչեան, ծերունի, պաշտօնեայ Աստուածածին եկեղեցւոյ· Տ. Արիստակէս, որ Քէօփլէկ գիւղը կը պաշտօնավարէ· Տ. Կոմսար որ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ վրայ ձեռնադրուած է և այժմ կը գտնուի Իւնեա· Տ. Նիկոս ձեռնադրեալ Աստուածածնոյ վրայ, բայց 9 տարիէ ի վեր գաղթած է այլուր, Տ. Մակար՝ ձեռնադրեալ Լուսաւորչայ վրայ, բայց այժմ Նեպլիսայ Հէրէկ գաւառը կը պաշտօնավարէ։

Իւշ փունար ունի 3 դպրոց, մին Աստուածածին եկեղեցւոյ կից, վարժապետ Յովհաննէս Թիւլեան, աշակերտ 25-40, տարւոյ 8 ք ամիս· տարեթոշակ 650 ղրշ. զոր կը վճարեն Զաֆալ, Գարաման, Գայաբ կեալթ և Պէօյիւք աղըլ թաղերը։ Երկրորդը՝ Քիրէզլիկի մէջ, Մէյէլիկ և Եէնիքէօյ թաղերով միացեալ· վարժապետ Գրիգոր Թանձմազեան, աշակերտ 20· տարեթոշակ 300 ղրուշ։ Երրորդը Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ կից, Զիլիֆտար, Քէօփիւկ, Տօլմա գայա, եւ Թէվէկլիւկ թաղերով· վարժապետ Յարութիւն Վառէլճեան· տարեթոշակ 300· աշակերտ 20, աշակերտուհի 5։

Գ. ԵՕՔԻՒՉ ՔԷՕՅ.—Տունք Հայոց՝ 25

Եօֆիւզ քէօյ· Իւնեայէն 3 ժամ հեռի· ունի 25 տուն, եկեղեցի Ս. Լուսաւորիչ, առանց քահանայի· ուրիշ տեղեկութիւնք կը պակսին։

Դ. ՔԷՕՋԼԻԿ ՔԷՕՅ.—Տունք Հայոց 87

Քէօճլիւկ ընդհանուր անուամբ կը կոչուին հետագայ 8 թաղեր·

1.	Գօլ Բէլէ	12 տուն
2.	Իւստուքլար	9 »
3.	Շալկամլը	18 »
4.	Տէօլ Բուռլա	8 »
5.	Թէփէ Բաշ	7 »
6.	Էյրի պէլ	12 »
7.	Ցրծի	8 »
8.	Օղան	13 »

Գօլ Բէլէ եւ Օղան թաղերը սկիզբէն ի վեր վարձական եղած են այլ և այլ թուրքերու առանց էվլաթ կամ տուրք վճարելու, միւս թաղերը հողատէր են։ Ունին մէկ եկեղեցի Ս. Կարապետ ի Շալկամլը, և երկու քահանայ, Տ. Միքայէլ Թանձիգեան, և Տ. Արիստակէս Թանձիգեան։

Ունին նաեւ երեք դպրոց· մին եկեղեցւոյ կից, Շալկամլը, Գօլբէլէ, Իւստուքլար միացեալ, վարժապետ Սեդրակ Թանձիգեան, 20 աշակերտով։ Երկրորդը Թէքէթամ թաղի մէջ, Էյրի պէլ, և Տիւզ Թաշլա թաղերու հետ միացեալ, ուսուցիչ վարժուհի Կիրա խաթուն Ալճեան, Եօգիւզ գիւղէն, 40 տարեկան կոյս, որուն թոշակն է 350 ղրշ. 20 կոտ ցորեն (1 կոտը 75 օխա), 4 քաշ իւղ, և տարեկան փոխնիք փայտը ձրի, իւր դասերն են քրիստոնէական, մայրենի լեզու, գրագիտութիւն, Սաղմոս և Ժամագիրք՝ աղօթքի համար· ունի աշակերտ 10 և աշակերտուհի նոյնչափ։ Երրորդ դպրոցն է Օղանի մէջ, Օղանի համար· վարժապետ Համբարձում Գըլըպչեան, Գարագայացի· տարեթոշակ 200. աշակերտ 10 և աշակերտուհի 5 թուով։

Ե. ԳՈՐԳՄԱՋԼԸ.—Տունք Հայոց 53

1.	Գօրգմաջլը	20 տուն
2.	Կիւնէյլի	18 »
3.	Մէնէկէն	7 »
4.	Սօֆուլմէզ արմուտ	10 »

Բոլոր թաղերն հոս վարձական են, և վարձքին հետ կը վճարեն նաեւ էվլաթ, հողատէրն է Նուրի փաշա։ Եկեղեցի չունին առայժմ, և կը յաճախեն Պալըքը գիւղի եկեղեցին· ունին քահանայ Տ. Վրթանէս, մէկ վարժարան 30 աշակերտով։ Մանրամասնութիւնք կը պակսին։

Զ. ՊԱԼԸՔ.—Տունք Հայոց 101

1.	Պալըք	47 տուն
2.	Մէյտան	20 »
3.	Տարախտա	9 »
4.	Իւլըմ ալթ	8 »
5.	Եսա-պալը	17 »

Այս հինգ թաղերու ամբողջ հողն է Պէյլէկ, մասամբ Ղազնէտար զատէ Նուրի փաշայի սեփականութիւն, մասամբ գիւղացի խալամնէրու. հողագործ հայք կը վճարեն թէ՛ ճէմր (վարձք) և թէ էվլաթ (հողային տուրք)։ Պալըքի մէջ կայ մէկ եկեղեցի Ս. Աստուածածին, երկու քահանայիւք Տ. Ստեփան Գալայճեան, եւ Տ. Կարապետ Քէլլէճեան, Ունին երեք դպրոց· մին եկեղեցւոյ կից, Պալըք, Իւլըմ ալթ, եւ Տարախտա թաղերով. վարժապետ Դանիէլ Գալուստեան, 400 ղրուշ տարեթոշակով, և 10-30 աշակերտներով։ Երկրորդ դպրոցն է ի Մէյտան, ուր կը յաճախեն նաեւ Ցէնէրիս գիւղի Գաղաթօյ թաղի աշակերտք, որոց կը վարժապետէ Գրիգոր Կարապետեան, տարեթոշակ ունենալով 30 քիլէ կորեկ (1 քիլէն 60 օխա) 600 ղրուշ արժէքով. աշակերտք 15—20։

Երրորդ դպրոցն է Եսապալը թաղին մէջ, 15 աշակերտով, և վարժապետն է 300 ղրուշ տարեկանով Յարութիւն Վառէլճեան։

ԵՂԻՎԱՐԴ

1893 նոյեմբեր 28

Կ. Պոլիս

(*) Շարունակութիւն երեկի թիւէն եւ վերջ։

ԱՔԻԼԵԱ

[ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ]

—Երէկվան մեռնողը ո՞վ է եղեր, կիտե՞ս.

—Ո՞վ քա, մարիկ։

—Աքիլեան . . .

—Իրա՞ւ . . . մե՞ղք . . .

Բան մը աւելի չի կրցի արտասանել· աղջիկն ձայնի ուժգին թափով մը գրուցեց ու միւսը յանկարծական ցաւի մը պա՛ղ չնչտումը։ Ձայնի տաէն էր երբ խմացայ, ու կը զգայի որ ծամած պատառս երթալով կը խեղդէր բերնիս մէջ եւ ախորժակս վայրկենապէս թմրեցած՝ իսպառ սեղանէն։

Իր կեանքը մօտէ՛ն աղէկ գիտէի ես, որովհետեւ կաթնեղբայրս եղած էր ատենօք, որովհետեւ իրարու հետ դիբեցիկ, իրարու քով մեծցած՝ զուարթ օրերով մեր մանկութեան ոսկի չղթան օղակեր էինք, այն ազատ ցնծուն մանկութեան որ ցատկել վազել, խնդալ խաղալ միայն գիտէ։ Ահա թէ ինչո՞ւ այդ աստիճան յուզում առթեց ինծի իր դոյժը։

Իսկիւտարի մեծ հրդեհէն առաջ տունները քովէ քով էր։ Ան ատենը խեղճ բաներ էինք մենք, դպրոցի փախստականներ պարզապէս որ այբուբենէն աւելի վեր կը դասէինք վէրսէնները «բայդրրախա» կամ «բիզլօձ» խաղալը, կամ գերեզմանոցին «չէգլէմպիճ»ի ծառերէն վեր չուլելը։ Աքիլեանք երկու տուն էին, մէկ մը իրենց, մէկ մ'ալ վարձուոր յոյն ընտանիք մը որ երկու հարս ու աղջիկ մըն էին։ Մարիքան, մեզի տարիկից գրեթէ, անմասն չէինք ձգեր մեր մէկ քանի խաղերէն, «աչքամպալ»էն, «չէնտօյ»էն, «օլտուն»էն մանաւանդ որուն մէջ չարաճճի աղջիկը ամէն սատանայութիւն կը յօրինէր՝ անդառնալի տեղւոյն պաշտպանելու համար։ Մեր սէրը մասնաւորապէս Աքիլեանին վրայ կեդրոնացուցած էինք, վասն զի չը գիտեր ի՛նչ խիղճի, անմեղութեան և յանդուգն բնութեան տէր էր, անունով ալ Աքիլլէսի մը համարձակութիւնը կարծես։ Անգամ մը —թերեւս ի'ս առաջինն ըլլալով թուլցեւ բանութիւն բրի հիմա— Մարիքա ինկալու կորսուելու վտանգին մէջ էր այն խորունկ հորը որ պարտէզին ծայրը կը գտնուէր, երբ Աքիլեա իր հնարամտութեամբ արկածին խոշորութիւնը չափելով պատուհանէն վար նետուիլը եւ պզտիկ անխոհեմը փրկելը մէկ ըրեր էր։

Կրակէն ետքը ամենքնիս ալ ցրուեցանք· ես հարկադրուեցայ հրաժեշտ տալու գրօսասիրիկ ցանկութեանս (ասոր պատճառն ալ տարեկից ընկերոջ բացակայութիւնն էր) ու ծնողքս կանոնաւոր դպրոց մը դրին զիս, խորը ձուլուելու համար այդ հալոցին մէջ։ Մարիքանք այդ միջոցին Վանքին Պաղի մէջ տունի տեղը տեղ էին եղեր ու իրենց նիւթական վիճակը զգալապէս վեր բարձրացեր էր իր մակարդակէն։ Բայց Աքիլեա իր բնակարանէն զատ մայրիկն ալ կորսնցուցած՝ անօգնի ու խղճուկ կացութեան մը մատնուած էր։ Երբեմն կը տեսնէի զինքը կիլիկ խոնջով շրջանի որերուս «Խօլաժարան»ը (ընթերցողներուն ակնոցը պիտի վկայէ պէտք կարծեմ՝ երբ խօսօտ գրուեցէր)։ Տարիքին հետ հասակն ալ տարապայման կերպով աճած՝ Աքիլեա «սիւլէնի պէս» երիտասարդ մ'էր եղեր, իր «պաշտօնական» հագուստով մանաւանդ զոր այնքան ազուոր վայլեցուցեր էր· աղուէ տարատին գոյն խորովակները կոճերուն վրայ անբռնակարորէն լայն ու տոտիկուն վրայ նեղցած, մօւ թաւիշէ ճոխորտանը կանայի սեփականի մը հետ մրցելու չափ չքեղ՝ կանէքին վրայ նկարէն ու զարդարուն կապերով, գլուխը մանրաշղթական ֆէս մը ծայրն գոյնով որ մինչեւ ընքուին ազեխներուն վրայ իջած էր, ու դեւարբաւնի պեխերուն սեւ նուրբ թելերը այնչափ ոլորուն որ կարծես ականջներուն հասնելու կը մրցէին· այս ամէնը ըմբոստ ու խրոխտ ձեւ մը տուած էին իր պայծառեան կազմուածքին, աչուըներէն կրակ ցայթելով։ Սակայն ասոնք իր կիրակնօրեայ յաթերն էին, գործի օրերը աւելի աղէկ էր չի տեսնել զինքը, որովհետեւ արգահատանք պէս բան մը պիտի ծնէր քու մէջդ ի տես այդ հերքելեան բազուկներուն, մանաւանդ հուժկու բռունքին որ կը կրէր բեռներու ճնշումին տակ հեւալով, կամ երբեմն մեռելաթաղի սեւ սեւ հագուստներուն մէջ ծաղրելիօրէն սպառուր։ Իր վրայ ամենէն աւելի տարօրինակ սա էր տեսած որ երբ դիմաւորեինք զիրար՝ ինք ամչկոտ ձեւով մը աչքին կը նայէր կարմրելով· բայց ես, թէեւ իրմէ անհունապէս տարբեր մէկը, իր մասին երբեք բռտոբինի հակակրական գաղափար մը չէի տածեր, մանաւանդ որ սրտանց կը մեղքընայի մանկութեան կցորդը այդ վիճակին մէջ տեսնելով, թշուառութեան փանդակին մէջ նետուած այդ ընտանեզուրկ թռչունը, կամաչի մօտեցող այդ [illegible] տիպարը։

Եւ օր մըն ալ Աքիլեա իր ցրտացած հրականերուն մէջ զգացեր էր սաստ հոսանքի մը փոթիկը որ ակամայ հաւաքել տուեր էր զինքը սիրոյ կեդրոնէ մը ընտրութեամբ մը, զգացեր էր ներսիդին սէրի մը ծիլը, տառապանքէ սառած հոգւոյն մէջ անուշ, եթերային սէրի մը հանդէպ . . . Մարիքայի. Բայց ի՞նչ օ՞ւր, ան ո՞ւր։ Ու իր տարփանքին սաստկութիւնը ատեն կ'ըզէր էր նշմարել այն անհուն անջրպետը որ կը պարզուէր երկուքին միջեւ. այս մտածումն էր որ լախտի պէս հարուած մը իջուցեր էր անոր առնական կորովի սիրտին։ Անգամ մը որ մարդ պարագային բերմամբ իր աղջնիկ սիրոյն կանխահաս պայքը տեսնայ՝ հոգեկան անանկ սարսափելի վիճակի մը կ'ենթարկուի որուն «մարդկութիւնէ ելլել» կ'ըսեն, մանաւանդ եթէ երիտասարդ ըլլայ ու մարդ մարդասանք չունենայ։ Հիմա իր առօրեայ փցուն վառտակին ամբողջութիւնը այն գործչեղ ջուլին կը յանկացունէր որուն մէջ գտնել կը կարծէր Աքիլեա բովանդակ ամբոխը իր կսկիծին որ կ'արմատանար ներսիդին, սիրոյ այդ խոցին որ կը մեծնար, որ կ'աւրիներ երթալով . . . ։ Եւ ինչ որ չափէն աւելի շիկերաւու զգալ, սա խօսքն էր զոր լսեր մօրմէն՝ երբ Աքիլեա բոլորովին լօլիկ անցեր էր մեր կողմէն։

—Զաւա՛ն չունը, թողլմաւօտութեան ը չի նայիր՝ էլեր ինքզինքն սիրահարուեր է անանկ պճնման աղջկան մը։

Կարճամիտներ . . . մտածեցի նողկանքի բուռն սաստով մը։ Իրենք իրենց փոքր մը խելքին մէջ սահմանափակ՝ չեն կրնար մտածել թէ սէրը կարգի կանոնի չի նայիր, թէ անանկներն ալ կրնան սիրտ մը ունենալ, մերինին պէս տաք, բաբախուն, մերինին պէս զգայնոտ ու տրփոտ չեզունի· թէ անոնց մէջ քնացող սէ՛րն ալ կրնայ օր մը արթննալ իր խորին քունէն՝ ընքուշ սիրուն աղջկան մը ի տես, թէ ժողովրդական այդ անտէրունջ զաւակը, այդ անպաշտպան սինկօրը վհատուեցին նետուեր էր մոլութեան գիրկը, անգիտակ բրածին ու թողածին, չունենալով և ո'չ մի թեւ ճիւղինք այդ գժնդակ կացութեան մէջ քիչ մը գոնէ կոթնելու համար։

Հիմա լուր օրերն ալ Աքիլեա կը սլքարկար թաղին ոլորքները լռիկնայով, ապերջանկութեան ծանծօոու երեւոյթով մը· խշիկ խշիկ կ'ըլլար սիրտս ամէն անգամ որ գիտէի այդ ողորմելի պատկերն որու վրայ բան մը, բա՛ն մը չէր մնացած մարդկութենէն, իր երկաթի կազմը քրքրուեր գացեր էր։ Հրեշային էր կերպարանքը՝ երբ փողոցին մէջէնը գլորոտկելէն, նուաղով, պարանի մը պատիկ ձեռը կ'ունէր տալ իր գերեին, ձեռքերը վեր համբարձին ու մազնիներուն ածելիները շարժելով՝ երեսները ու երբեմն կարմիր իր կոր ծնօտը ըլլամ էր առատօրէն՝ խանդերը դեղներ էին, գինովութեան բանի խոդութով աւելի եա այլանդակ ու յառադէմ։ Աչքերը, հոգը իջած աչքերն էին մանաւանդ որ այնքան զօրեղապէս իր վրայ կարեկցել կը դրդէին զիս· այն խոշոր սեւուկ ակնակապճները ուր երբեմն պատանութիւնը իր յոյսերով, իր յոյզերով կը փողփողէր՝ հիմա չարագուշակ արտայայտութիւն մը ունէին իրենց հիւանդոտ բացորոշութիւն մէջ, նման այն աղտոտ ու մռայլ աւազանին ուր երկինք իր պայծառութիւնով չի ցոլանար բնաւ։ Այսպէս ատերճուն օրը յանկարծանի աղջին ձգած կը շարունակէր դատարկապորտ այդ անհող կենցաղը, ու նուագը կը դառնար անկանոն ու կտրուկ թաւալումով մը, նուագել տաւղին գըլաթութեանը պէս ջղագրգիռ յուշեցլակ հրաժշտութիւն մը թափթփելով փողոցները ուր չատ անգամ իրենցմէ զատ մէկը չէր գտնուեր։ . . .

Ես այնպէս կը խորհէի որ տղան յանցանք չունէր, ինչ թերեւս չատոնց փոխած ըլլար այդ չաղաշտոյ ընթացքը՝ եթէ Մարիքայի տան առջեւէն անցած պահուն չի տեսնար զինքը պատուհանին առջեւ իր ձգտող հրապոյրներով ա'յնքան թովիչ և այն թուխ ու սեւ ժպիտներով որոնք կարծես համր պատասխաններ եղած էին միւսին նշանացի նայուածքներուն, քանզի այդ ժպիտներն էին բոլոր որ տղուն կոյս հոգին հրդեհեր լմնցուցեր էին, և որ դեռ չատ կանուխ մինչեւ իր փո'սը քչեր տարեր էին խեղճ կորիճը։

Աղէկ մը չեմ յիշեր իր թաղուելէն ո՞րչափ ետքն էր, մեռելոցի օր մը գերեզմանատուն գացեր էի, և մինչ մեռելներու քաղքին մէջ ասդին անդին կը պտուտէի մօտ գտնուող մեր մէկ ազգականին գերեզմանը գտնելու և օրհնել տալու համար, քիչ մը անդին, յայնիրու յառաջացուած սահմանագիծին մէջ սեւեր հագած գեղատի հեկեկումը մը տեսայ որ մինակը եկած՝ կուլար հոն։ Ընթերցողներս ինծի պէս թող չ'զարմանան՝ երբ իմացնեմ իրենց թէ նորաթաղ հողակոյտի մը առջեւ ծունկ չոքող ու դառնապէս արտասուողը Մարիքան էր։

Կը յուսա՞մ որ կ'ապրի։

* * *

Ահա իրենց պատմութիւնը իր պարզութեան մէջ ա'յնքան խաւլիչ, ա'յնքան սրտաճմլիկ· մի՛ևնոյն պատմութիւնը սակայն սիրոյ, մի՛ևնոյն «գիրքը չի հասկնալ նիրը» սիրոյ մէջ, մարդկութենէն առնուած մի՛ևնոյն դրուագները, կեանքի մշտնջենական թափ'ն զաւեշտը որուն ո՞վ գիտէ դեռ ո՛րչափ հանդիսատես պիտի ըլլանք։

Ամէն անգամ որ անցեալէս վերյուշութիւն մը ունենամ ու տպաւորութեանս մեռած յիշատակներուն վերկենդանացում մը տեսնամ գանկիս մէջ՝ յիտակայութեան անխորկ մը պիտի ձգեմ այս երկու մարդ սիրահարներուն վրայ, որոնցմով իմ մանկութեանս ոսկեզօծ հատորիկը չինելը կազմեր էր, այն աղօթքի ցնծո՛ւն մանկութեան որ ցատկել վազել, խնդալ խաղալ միայն գիտէր։

Երնէ՛կ ան օրերուն։ ԹԷՈԴԻԿ

Իւսկիւտար

ԷՏԻԼԵԱՆ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ

ԳԱՏԸ ՔԷՕՅ, ՊԱՏԷՄ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 43

Հաստատութիւնս, որ, տեղւոյս Պատ. Խորհրդոյն համակիր խրախուսանօքն հիմնուած է անցեալ 1892 տարւոյ Նոյեմբերի 1ին, և որ՝ գիւղիս ազնուալի հրդեհէն յետոյ, ազնիւ ծնողաց քաջալերիչ օժանդակութեամբը վերաբացուած, այս անգամ աշակերտաց հետզհետէ բազմանալուն պատճառաւ փոխադրուած է Պատէմ փողոց, թիւ 43, քարաշէն և բարձրադիր ընդարձակ տունը։

Տնօրէնութիւնս, այս փոփոխութեան հետ, պարտք կը համարի յայտարարել ազնիւ թաղեցւոց, թէ բաց ի իւր նախկին փորձ և կարող մանկավարժուհիէն, ի պաշտօն կոչած է ուրիշ հմուտ և մասնագէտ մանկավարժուհի մըն ալ, որով ներկայ թաւալանէս սկսեալ՝ իւր սանիկներու դաստիարակութեան գործը կը գտնուի զոյգ մը միայն ձեռնհաս մանկավարժուհիներու խնամոցը ներքեւ։

Աւելորդ չենք համարիր յիշել նաեւ այս առթիւ, թէ Ֆրէօպէլեան նուէրներու ճոխ մթերք մը զոր, այս օրերս, յատկապէս Վիեննայէ բերել տուած ենք մեր սանիկներու գործածութեանն համար, նոր ոգեւորութիւն մը ընձայած է մեր սանիկներու ինքնաշխատ գործունէութեան, յորում կը կայանայ, գլխաւորապէս, Մանկապարտէզին ուղղութիւնն։

Մանկապարտէզս, այս նորագոյն կարգադրութեամբք և մեր անհատական հսկողութեան ու վարչութեանը ներքեւ, կը ներկայանայ այժմ ազնիւ թաղեցւոց գնահատութեան։ Կը հրաւիրուին Պատ. ծնողք մօտանց հաստատելու առաւելութիւնները զոր կ'ընծայէ Մանկապարտէզս յօգուտ մատաղաս մանկութեան։

Հիմնադիր-Տնօրէն

27 Նոյ. 1893 Յ. ԷՏԻԼԵԱՆ

Գատըքէօյ 922 2—6

ԿԻՆՆ՝ ԻԲՐԵՒ ԱՄՈՒՍԻՆ

Հեղինակ՝ ՊՐՕՖ. ՀԵՌՄԱՆ ԳԼԻՆԿԵԼ

Թարգմանեց Գերմաներէնէ Մ. Կ. ՆԱԶԻԿԵԱՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գլ. Ա. Կնոջ՝ իբրեւ բնական էակ՝ առն հանդէպ մարմնական եւ հոգեկան ճերհակութեան ամփոփ դիրքը։ — Գլ. Բ. Քաղաքակիրթ ազգաց մէջ կնոջ ընկերական կեանքը եւ անոր ծագումն առնոց մարմնական եւ հոգեկան պարտաւորութեանց եւ իրաւունց։ — Ամուսնութիւն։ — Գլ. Գ. Նախապատրաստութիւն՝ կնոջ՝ իբրեւ ամուսին՝ ուղղեալ կոչմանն։ 1. Մտաւորական եւ բարոյական նախապատրաստութիւն ամուսնոյ կոչման։ 2. Առողջական զարգացման նախապատրաստութիւն։

Գլ. Դ. Ամուսինը. — Ա. Ֆիզիքական խնամք. Հղիութիւն · Ցաւերն · Ծնունդ, ստինքով եւ ծննդաբերութիւն. Տանջիկութիւն, շրջանի ցաւով։ Բ. Ամուսնոյն հոգեկան առողջապահութիւնը.— Ամուսինը պատուական մէջ։ — Գլ. Ե. Ջղագրգռութիւն կամ Արգանդախտ (hysterie)։

Էջ, 440. — Բարակացնին գինն է 12½ գրշ. Կազմեալին՝ 17 գրշ.

(Նուէրի համար) Ոսկեզօծին գինն է 25 գրշ. ամէն գրավաճառաց քով։

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

ՏԱՐԵՑՈՅՑ

1894 ԹՈՒԻՆ

Հրատարակիչ ՆՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Ճոխ և չահեկան ծրագրի մը համեմատ, այս ստուար գործ կը պարունակէ, պարզ Օրացոյցէն և վիճակագրական տեղեկութիւններէ զատ՝ զանազան գրուածքներ — թէ՛ հեղինակութիւն և թէ՛ թարգմանութիւն — ծանօթ հեղինակներէ, գրական, գիտական, բարոյական, արուեստական, տեղագրական, պատմական և այլ նիւթերու վրայ։

Այս Ժողովրդական Օրացոյցը արժանի է կարդացուելու, երկու սեռէ և ամէն հասակէ անձերէ։ Պատկերազարդ հատոր մըն է, 358 էջէ բաղկացեալ։

Գին 6 ղրուշ։

ԴՐԱՏՈՒՆ Ձ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Պահճէ-Գաբու թիւ 4

1894 Ի ԿԱՂԱՆԴԸ

Նուէրի համար Օրացոյցներ, Աղօթագրքեր ոսկեզօծ, ամուսնաւ, Թաշխապատ, ամէն տեսակ։ —Նոր Տարւոյ շնորհաւորութեանց յատուկ գեղեցիկ, ոսկեզօծ եւ նկարէն քարդեր։ — Գունաւոր պատկերներով զարդարեալ ալպօմներ եւ տետրակներ, այլ եւ այլ տեսակ ճաշակի յարմարող։ — Սիրուն եւ ճոխ իրեր՝ սիրուն տուփերու մէջ՝ օրիորդաց եւ տղոց նուէրի համար գերազանցապէս յարմարող։ — Կարկինի, Ներկի տուփեր բազմատեսակ։ — Կրօնական պատկերներ։ — Դրատունը իր ճոխ պէսպիսութեամբ կը գոհացունէ ամենէն խստապահանջ ճաշակներն իսկ։

Այս առթիւ միանգամ «ընդ միշտ կ'ազդարարուի» գաւառները դրատան դիմողներուն թէ, «ապառիկ յանձնարարութիւն բնաւ չկատարուիր» · բան մը ուզողը պարտի միշտ «արժէքը կանխիկ» ղրկել փոստի ծախքով մէկտեղ, հակառակ պարագային պատասխան չտրուիր։ Ամէն յանձնարարութիւն ճշդիւ եւ խնամով կը կատարուի։

Դրատունը այցելել, տեսնել, քննել ամէն բան եւ հաւնելով գնել, միշտ ձրի է, ամէն մարդու համար։ 907 9—20

ՕՍՄԱՆԵՐԷՆԻ ԳԵՂԱԳԻՐ

ՏԷՏԷ ԷՖԷՆՏԻԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

Այս գրասենեակը յատկապէս յանձնուած մաքուր ընդօրինակել՝ յատ կայա· Գահըյէն մասու ցանկալի աղերսագիրներ և այլ գեղեցիկ գիր պահանջող գրութիւններ, թէ՛ մեծ թէ սովորական և թէ տպագրուելու համար Օսմաներէն ամէն տեսակ գրեր պատրաստել։ Տէտէ էֆէնտիի Տնօրէնութեանը ներքեւ, ծանօթ անձանց աշխատակցութեամբ, դատական և ուրիշ ամէն տեսակ գործերու վերաբերեալ գրութիւններ ալ դիւրամատչելի պայմաններով կը խմբագրուին և կը թարգմանուին, յիշեալ գրասենեակը Զիւէր պէյ խան, թիւ 15 Ղալաթիա, Գոմիսիոն խանի մօտ։

4—10

Օ ԳԱՄԵԼԻԱ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

194—ԲԷՐԱ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ—194

ՆՈՅԵՄԲԵՐ 20ԷՆ ՑՎԵՐՋ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ ԱՄՍՈՅ

ՔԱՅՑԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ԱՄԵՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

ՈՐՔ ՎԵՐՋԵՐՍ ՀԱՍԱՆ ՓԱՐԻԶԷ, այսինքն

Նորաձեւ բրդեղէններ պարզ եւ փանձէզլի։—Գոյն գոյն եւ փանձէզլի մետաքսներ եւ բըլիւշներ՝ ժաքէթներու եւ մանթօներու համար։—Փարաձանդէսի արդուզարդի համար, ճարուստ մեծերը մետաքսեայ կերպասներու, բաէր տը չին, բանուած եւ պարզ շղարշ, փետուր եւ բասմանդրաի, պօա, ճօվաձար, ճօվանոց, զուլպայ, եւայլն եւայլն։

ՑՈՅԺ ԶԵՂՉԵԱԼ ԳԻՆԵՐ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԱՌԻԹՆԵՐ

ԱՄԵՆ ՆԻՒԹԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՍԵՂՄԻՐԵԱՆ P·D· Ընդհանուր մարմա

ՌԷՅՆԻԷ ԶԵՌՆՈՑՆԵՐ 15—12

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

Ն. ԱՆԴՐԻՕՄԵՆԵՕ

Ի ԲԷՐԱ Ի ՊՈԼԻՍ

Մեծ փողոց 283 Սուլթ. Պայազիտ [illegible] 99

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ գոհացնելու համար Բէրայի եւ շրջակայից բազմաթիւ յաճախորդներս, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ բարեկամներս որք արդէն կրցած են գնահատել իմ լուսանկարչական աշխատութիւններս, մեծ լուսանկարչատուն մը հաստատեցի ի Բէրա։ Այս նոր հաստատութիւնը լուսանկարչական ամենանոր հաստատութիւններու համասար գիծի մէջ դնելու եւ զայն արժանի ընծայելու համար բնակիչներուն, ոչ մէկ զոհողութիւն չեմ խնայած։ Գործարաններս ունին վերջերս հնարուած գործիքներ եւ անոնց այլազան մանրամասնութիւններն, այնպէս որ ամեն մարդ կրնայ իր լուսանկարն հանել տալ իր ճաշակին համեմատ, ամենէն պզտիկ ձեւէն մինչեւ բնական մեծութեամբ։

Երկարամեայ փորձառութիւն մը եւ լուսանկարչական գործիքներու բազմազանութիւնը երաշխիք մըն են թէ իմ բլիչէներս լաւագոյնս պիտի յաջողին։

Այս լուսանկարներս ճշգութիւնն ստուգելու համար կը բաւէ այցելել իմ լուսանկարչատունս եւ, եթէ փափագ յայտնուի, փորձ մը հանել տալ, փաստ դրածելու համար։

Լուսանկարները կը յաջողին թէ' մշուշապատ օդին եւ թէ' պայծառ օդին։

Գիները համեմատապէս չափաւոր են։

822 33—100

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ-ԽՆՋՈՅՔԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

Ի Գում Գափու Այնալը ճաշարանին տէր Հաճի Յովհաննէս Զաքարեան, Երեւանցի, այս անգամ ճաշարան մըն ալ հաստատած է Թօմբուն խանի կից, Էսկի Զափթիէ փողոց, Սիրքէճի, թիւ 16։ Երկյարկ չէնք մըն է այս ճաշարան, մաքուր և համեղ կերակուրներ կը պատրաստուին· ընտանիքներ եւս կրնան չատ գոհ մնալ· գիներն յոյժ դիւրամատչելի։ Մաքուր ջուր և ձրի խանվէ։ Այս առաւելութիւններ գրգիռ մը պէտք է ըլլան հանրութեան քաջալերանքին։

8—8

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

881

ՆՈՐԹ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11 141 290
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2.794.012

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4 446 418
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐՒՈՅ 1,099 000

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասնին 26,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110.000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 23 և 24 սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց ՍԵՐՈԲԵԱՆ, Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ,
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ,
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ Կ Դ ՌՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ.

ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
20 ՍԷՖԷՐ 1310
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ

771

ԻԼԱՆ ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Քիրլի գըրգըմ կէօմլէք նէֆս խարիճէ եարաղըը գըճէլի ճէտվել 50.000 խարիճէ մաղազասը Թէսլիմ օլունմաք իւզրէ պէհէր գըճէլի ճէտվելի 6 ղրշ. գըճէլի ճէտվել 50,000 խարիճէ սԹասխոնունտա վաքընտա Թէսլիմ օլունմաք իւզրէ պէհէր գըճէլի ճէտվելի 6 ղրշ. 6 փարա, Թօփխանէ վէ սայիր մէզգիւրլարտա քէսիլմիշ մաամուլ քէսիմի Օտուն վէ եէրլի կէօնիւ գըճէլի ալթըք 5000 պէհէր գըճէլի ալթըքի 3 ղրշ. Իզմիտտէ Թէսլիմ օլունմաք իւզրէ քիրլի գըրգըմ կէօմլէք Անատօլը եարաղըը գըճէլի ճէտվել 150,000 պէհէր գըճէլի ճէտվելի 4 ղրշ. 30 փարա Փապրիգայը հիւմայունլար իլէ Պէյքօզ Տէպպաղխանէսի իչուն միւպայա օլունմագ իւզրէ մէվգըի միւնագասայա գօնուլան պալատէ մուրագգամ 4 գալէմ եաղլար իլէ կէօն Փիյաթ մուրագգամլարը իլէ Թալիպլէրի եօհտէսինտէ օլուպ քեանունը էվվէլին 4 ինճի կիւնին; գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը պիլէրա գարարը գաԹիլէրի վէր. լէճէկինտէն իԹաօրնա վէ ճըմաէ կիւնի 10ատ 5 Թէսլիմինէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաԹը ուժումիյէ աուրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 2 2–3

Տափրէի ասքէրիյէ աէրունինտէ բուլէն տէքէքյանը իճարէ վէրիլէճէկի վէ քեանունը էվվէլին Ըրնճը կիւնի գարարը իԹա գըլընաճաղը ճէչտէ միւտտէթը մէզքիւրէ գարփընտա մագամը Սէրասքէրի մուհասէպայը տափրէսի չուալի մախսուսունինէ միւրաճաաԹ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 1 3–3

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 6/18 Օտեսայի ասուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 7/19 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի ասուրհանդակը. ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով,
Դշ. 8/20 Սեվաստոպոլի ասուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 8/20 Ասուրհանդակ դէպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ պաթում. առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 9/21 Օտեսայի ասուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ —. Նոյ. 7/19, երեքշաբթի օրը կ'ելլէ դէպի Ասորիոյ նաւահանգիստները մեկնող ասուրհանդակը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանգչի Պիրէոսի, Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւն։ 605

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որոյ շոգենաւերն ամէն շաբաթ կը բանին Լիվէրբուլէ և Նիւ-Եորք միջեւ

Անուանք	Թոնաց	Անուանք	Թոնաց
Ումբրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Օւրանիա	7268	Մարաթոն	2408
Պաւոնիա	5587	Ատլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարագոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սկիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէփփօ	2148	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մարոքքօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Շէրպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Պաքոն, Լիվրբուլէն աստ կը հասնի դէպի դեկտեմբեր 21 (Ն. Տ.)։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՕԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Ալիքսիսանտրա խան, Թիւ 401
Ղալաթիա

17

ԿԱՀ ԿԱՐԱՍԵԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐ

Պէյօղլու Եօքուշու Թիւ 27 և Սէրասքէր Քափուսու Ճատտէսի Աճէմ Խանի քարշ. Թիւ 14

Որպէս զի աւելի լաւ տեսակէ եւ աւելի աժան գնով ապրանք վաճառենք մեր այն յաճախորդաց որ պիտի դիմեն Վ. Ա. Գօլօլեան եւ Քրմիկեան անուամբ ասկից առաջ մեր հաստատած վաճառատունն ի Պոլիս Րիզա փաշա Եօքուշը Թիւ 27, մեր պաշտօնեայներէն մէկուն անձ մը ղրկելով այցելել տուած ենք Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Փարիզի, Լիօնի, Լոնտոնի, Իտալիոյ և, այլ տեղերու գործարանները եւ հետեւեալ ապրանքները գնած ենք կանխիկ։

Թաւիշէ զանազան կերպասներ, տպածոյներ, մէկ կտորէ Թաւիշէ կապերտներ, Թաղիքներ, հնդկական կապերտներ, մոմազօծ կտաւներ եւ այլն։ Կահ կարասեաց համար մետաքսեա կերպասներ (պլօքաԹեր, մետաքսեայ Թաւիշներ, զետաքսեայ «ռէփս», «ժանԹէզի» եւլն. ծաղկեմկար բանուած Թաւիշներ, բուրդէ «ռէփս» եւ այդ կարգի կահ կարասեաց յատուկ կերպասներ։ «Քլիւշ»ներ, վարագոյրի համար Թելեր, սփռոցներ եւլն։ Նոյնպէս այդ կարգի լաւ տեսակէ ապրանքներ։ Համոզուած գոյացուցած ենք Թէ մեր այս ապրանքներու տեսակի, լաւութեան եւ աժանութեան համար պիտի արժանանանք հանրութեան համակրութեանը։ Յարգոյ յաճախորդաց համար Րիզա փաշա խան զանուած վաճառատունէն զատ Պապը Սէրասքէր ճատտէսի Աճէմխանին տակ Թիւ 14 ուրիշ վաճառատուն մըն ալ բացած ենք։ Այդ երկու վաճառատանց մէջ պաշտօնի կոչած ենք մէկ քանի ճարտար կահագործներ։ Կը սպասենք որ արգոյ հասարակութիւնը բարեհաճի այցելել մեր մթերանոցները։

810 28–30

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Թ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

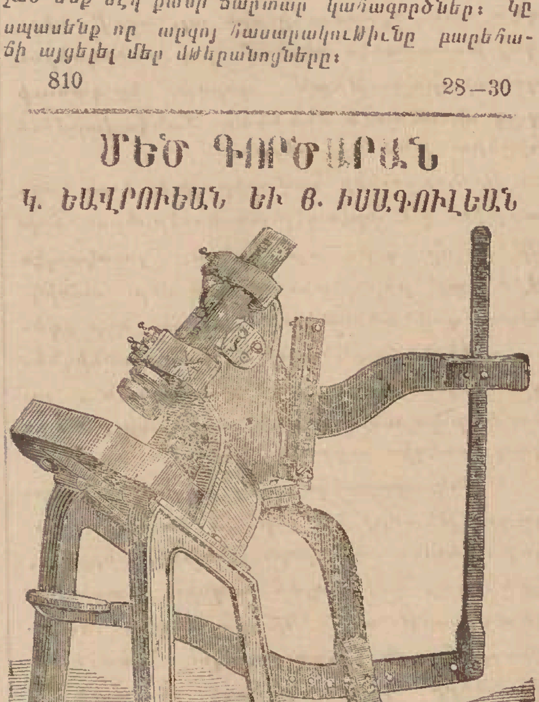

[illegible] Մոտորներ, [illegible], [illegible]

Թէյի, լօզումի, հէլվայի, խավեարի, ըրէչէլի, խաւհվէի, շաքարի, սիկառի, Թուղթի և այլ բազում պիտոյից յատուկ տուփեր նոր և գեղեցիկ ձեւերով և գոյներով։

Լուսավառութեան յատուկ լապտերներ, տան վերաբերեալ ամէն տեսակ կահեր, պարտէզի դոյլեր, լուացարաններ, եւլն. եւլն. եւրոպական ճաշակաւ ներկուած։

Դիւրամատչելի ամենուն։

Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք Թէ Պոլսէն և Թէ գաւառներէն փութով և ճշդութեամբ կը կատարուին։ 719

Պահճէ-Գաբու, Րասիմ Բաշա խանի դէմն։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրբուլէ և Մէյսէյլսէն միջեւ [illegible]

[illegible]

Անուանք	Թոնաց	Անուանք	Թոնաց
[illegible]	1200	[illegible]	3000
[illegible]	1000	[illegible]	3000
[illegible]	1000	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	[illegible]

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ռեսիմ[illegible] խան
ՃԷՕՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31 [illegible]

847

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու Թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

պատրաստուած ԲԻՍՄՈՒԹՈՎ ձեռամբ

CHles FAY, Parfumeur
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՔՕՆԵԱՔ ՄԷԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ

[illegible]

ԽՆԴԻՐ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ

ԳՕՆԵԱՔ ԽԱՂՈՂԻ ՀԱՐԱԶԱՏ ԳԻՆԻԷՆ

Ս. Ի. ԵՒ Ե. ՄԷԹԱՔՍԱՍԻ Ի ՊԻՐԷԱՑ

Փորձեալ հիւանդ և ապաքինեալ անձանց գործածութեամբ և յանձնարարեալ նշանաւոր բժշկաց և քիմիագիտաց մասնաւոր յայտագիրներով որոց անուանքն ստորեւ կը յիշուին։

Ա. Կ. Խրիստոմա'նոս. դասատու ընդհանուր Քիմիագիտութեան եւ Տնօրէն քննալուծարանին։

Pierre Apery (Constantinople) Chimiste expert assermenté près la Municipalité du VIe cercle et des Consulats d'Autriche Hongrie, de Grèce et d'Allemagne.

Օթ- Բուսօփուլօս. օգնական դասատու Քիմիագիտութեան ազգային Համալսարանին եւ զինուորական նաւային վարժարանին։

Սփ. Ա. Խզօնօմի'տիս. Քիմիագէտ եւ օգնական դասատու Համալսարանին։

Տ. Օրֆանիտիս. դասատու համալսարանի եւ նախագահ բժշկական խորհրդոյն։

Թ. Աֆէնտո'ւլիս. դաս. Համալս. եւ Տնօրէն Պիւէայի Հան. հիւանդանոցի։

Ե. Գարամի'ցա. դաս. Համալս. եւ Տնօրէն Աթէնքի գործնական բժշկութեան։

Մ. Հաճիմիխա'լիս. դաս. Համալսար։

Տ. Գօ'նսուլաս. դաս. Համլս. եւ Տնօրէն Մանկաբարձական վարժարանին։

Ա. Զիննի. դաս. Համալ. անդամ Մանկաբուժական ժողովոյն, բժիշկ Մանկաբուժարանին յԱթէնս եւ անդամ Եւրոպիոյ զանազան գիտական ընկերութեանց։

Ի. Ղալվա'նիս. դաս. Համլ. Տնօրէն վիրաբուժ. հիւանդանոցի, եւ անդամ վիրաբուժական ընկերութեան Փարիզու։

Ն. Տ. Մազզա'ս. դաս. Համալս. եւ բժիշկ «Էվանկէլիզմօ'ս» հիւանդանոցին։

Ս. Մէրգո'ւրիս. Տնօրէն քաղաքապետական «Էլպի'ս» Հիւանդանոցին։

Է. Գալլիօնճիս. օգ. դաս. վիրաբուժութեան։

Ալ. Սգո'ւֆօս. բժշկապետ զօրաց։

Ե. Լաղուտարիս- բժշկապետ նաւ. զօրաց։

Ն. Բէզօփուլօս. դաս. ախտաբանութեան։

Է. Ֆօգա'ս. բժիշկ եւ անդամ բժշկ. ընկերութ.

Փ. Գամպա'նիս. բժիշկ Թագ. արքունեաց։

Ն. Քս. Տէլլարօրթս. դաս. Համալս։

Սփ. Գօնտոլէ'օն, Տնօր. վիրաբժ. գիտ.

Եասթ. Տամուլիա'նոս. Տնօրէն զինուորական շտեմարանին գեղօրէից։

Էլ. Տրի'ցաս. դեղ. նաւային զօրանոցի.

Ն. Փասմա'րիս. բժիշկ ի Քիոս։

Ա. Է. Ա. Գոմնոս փաշա. բժշկապետ արքունեաց Խտիվի յԵգիպտոս։

Ե. Զանկարօ'լաս. բժշկապետ Աղեքսանդրիոյ յոյն հիւանդանոցի եւ անդամ միջազգային առողջ ընկերութեան Եգիպտոսի եւ Փարիզու բժշկական Ակադեմիայի։

Ն. Մօսխա'ղօս. Տնօրէն Աղեքսանդրիոյ յոյն հիւանդանոցին-

Զամպաքօ'ս փաշա. բժիշկ ի Կ. Պոլիս։

(Կան նաեւ բազում այլք յայտագիրներ և կարծիքներ Թէ' ներքին և Թէ' արտաքին նշանաւոր բժշկաց և քիմիագիտաց կողմէն որք զանց առնուած են։)

ԲՆԱԼՈՒԾԱՐԱՆ ՓԻԷՐ ԱՓԷՐԻԻ

Թիւ 2,104

Փիէր Ափէրի Քիմիագէտ իրազեկ եւ երդմնեալ պաշտօնեայ Քաղաքապետութեան, եւ Աւստրիոյ, Գերմանիոյ եւ հելլենական հիւպատոսարանաց։

ՏԵԱՐՔ Ս. Ի. եւ Ե. ՄԷԹԱՔՍԱՍ
ի Պիրէայ հրապարակ Ապօլոնի

Ձենէ պատրաստեալ քօնեաքը քիմիական քննալուծութեան ենթարկելով գտանք հետեւեալները.

ԲՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՐՔ

Պարունակեալ քանակութիւն իւրաքանչիւր շիշի 775 խորանարդ հարիւրամէդր.—Տեսք յստակ.—Յոյժ Թեթեւ Թխու.—Հոտ հաճելի եթերի նմանող.—Համ կիզիչ եւ ախորժելի.—Դոյն ոսկեղէզին.—Կազմութիւն հոսող եւ փոքր ի շատէ անհաստատ.—Մրուր ոչինչ.—Խտութիւն 0,939—15° աստիճան։

Աստիճանք. Ե. Լուսաք	43,	5—15°
»	Դարթիէ	17,50—15°
»	Վօմէ	18,00—15°
Եւացում.		83

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Բնական խաղողի գինի 43,40—100,00—ջուր 55,00—100,000.—Շաքարեղէն Թանին. Նիւթական տարր 1,50—100,000։

Սէվալիէ, Շաևօ, Վիտէրխալ, Ստէյնէր, Սալէ, Մօլիէր եւ Ստէյնէն ցոյց տրուած եղանակներու հետեւելով՝ ընդունայն աշխատեցանք ձեր պատրաստած ՔՕՆԵԱՔին մէջ օտար նիւթեր գտնելու։

Մեր խուզարկութիւններէ [illegible] որ ձեր ՔՕՆԵԱՔը ոչ մի օտար ցքի կամ ներկիչ նիւթ կը պարունակէ եւ ոչ արհեստական համեմներ, այլ խաղողի հարազատ գինիէն պատրաստեալ է, որով ջերմապէս կը յանձնարարեմ ամեն կամեցողին լաւ ՔՕՆԵԱՔ ունենալու։

ի Կ. Պոլիս 11/23 սեպտ. 1891
Փ. ԱՓԷՐԻ

Թիւ 1,203

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Պ. Պ. Մէթաքսաս եղբարց հրաւիրանօք ի Պիրէայ գտնուած զօնեաքի գործարաննին այցելեցի եւ հոն պատրաստեալ ըմպելիին նախնական նիւթերը քննելով գտայ Թէ խաղողի ցքին կը հանուի 1890 Lille գաղղիական քաղաքին Warein գործարանին շինած կայլակագործիով եւ գործածեալ զինին «ճերմակ Մօսխա'թօն» է. գտայ նաեւ Թէ 42 մեծ տակառաց մէջ 85,000 օխա պատրաստի զօնեաք կը գտնուի որ տարիէ մը աւելի շտեմարանեալ է։ զուտ հելլենական ԳԻՆԻԷ եւ որ կը պարունակէ 42,5 % բնական ցքի գինւոյ բոլոր անուշահոտութիւնն ունեցող։ Ուստի կարող եմ յանձնարարել ի պաշտօնէ Մէթաքսաս եղբարց ՔՕՆԵԱՔը իբր հարազատ հելլենական որ կրնայ մրցիլ գաղղիական հարազատ զօնեաքներուն հետ։

յԱթէնս 4 Օգոստ. 1892
Տ. Կ. ԽՐԻՍՏՈՄԱ'ՆՈՍ
Դասատու ընդհանուր քննալուծութեան եւ Տնօրէն քննալուծական գործարանին.

Միակ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս, ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՊՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ 815

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

Հաստատեալ է Փարիզ իր կեդրոնատեղին, Պրօվանս փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Փրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիօն-Լիֆ»	»	114,500,000

Ի Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունը՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քալֆայեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ, 690

PAPIER FAVARD DE BLAYN

Սպեղանման Թուղթ Ֆաւառ եւ Պլէյն, կէս դարու յաջողութիւն։ Դեղագոյն դեղ ի բուժումն հարբուխի, հազի, բրոնխիտի, յօդացաւի, ցաւերու, ծծմացաւերու, վէրքերու, արտաքին ընտիր դեղ ընդդէմ հազերու եւայլն։ Կը ծախուի բոլոր դեղարանաց մէջ. Սաորագրութիւն պահանջել։

ՏԻՐ. Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

1 ՊԱՀՃԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց ցաւցնելու յինարի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անդամէն ամենաաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԼՈՅՏԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
[illegible]
[illegible]

[illegible]	Թոն.	[illegible]	Թոն.	[illegible]	Թոն.
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	5500	[illegible]	1700
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1500
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	3200	[illegible]	3800
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2000	[illegible]	4000
[illegible]	2200	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3300
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1200	[illegible]	3500
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3500
[illegible]	2700	[illegible]	2300	[illegible]	4000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2000
[illegible]	3700	[illegible]	2200	[illegible]	2000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1200
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	900
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	5000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	5000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2000	[illegible]	1000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	200
[illegible]	2300	[illegible]	5000	[illegible]	200
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1500	[illegible]	140
[illegible]	700	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]					8000
[illegible]					[illegible]
[illegible]					[illegible]

Հօրուլէց Փօլէր շոգենաւն ընդհանուր վաճառքով հըլէն մեկնած է ամսոյս 4ին և 18ին աստ կ'սպասուի։

[illegible]
[illegible] Ժ. ՀԱՅՏ ԵՒ ՈՐԴՈ
[illegible]
[illegible]

858

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
[illegible] ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible]

«Արմէնիա» շոգենաւը դեկտ. 16ին երեկոյեան ժամ 4ին (Ը. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն դէպի Բաթում, հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն։

«Մինկրէլիա» շոգենաւը, դեկտ. 19ին Մարսիլեա պիտի ուղեւորի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 345 Ֆրանք
Բ. » 175 »

[illegible]

Նաւաբեռի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
[illegible]
[illegible]

477

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՏԻՐԵՍԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1893 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2 ԵՐԵՔՇԱԲԱԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ 1894 ՆՈՅՄ. 17

Վաքփըէն էքիոպ շէքնաւեր

2 — Պէպ.Արն.Դրչ.Օրթ.Պշր.
2 — Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենիր.Մրկ.Ր.Հիս.Պէպ.Ա.Ն.Դրչ.Օրթ.Պշր.
2 — Գնտ.Վնր.Զնկ.Պէյլ.Դգկ.
2 — Պէյզ.Բշպ.Զպզ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վնիր.Զէնկ.Պէյլ.Դգկ.
2 30 Պէյզ.Բշպ.Ենր.Զպզ.Գնլ.Պօյճ.Ր.Ա.Հս.Գնտլ.Արն.Զնկ.Պէյլ.Օրթ.Դգկ.Իսկ.Պշր.Դապ.
2 45 Ր.Ա.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Զպզ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնր.Զնկ.Պէյլ.Դգկ.Իսկ.
3 15 Ա.Հս.Գնտ.Վնր.Զնկ.Պէյլ.Դգկ.Պշր.
3 15 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենիր.ՍԹՆ.Միրկ.Պյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Դրչ.Օրթ.Պշր.
4 50 Պէյզ.Բշպ.Զպզ.Գնլ.Ա.Հիս.Գնտ.Վնր.Զնկ.Պէյլ.Դգկ.Պշր.
4 5 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենր.ՍԹՆ.Միրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արնվ.Դրչ.Օրթ.Պշր.
5 30 Ա.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Ենիր.ՍԹՆ.Միրկ.Պօյճ.ՐՀս.Պէպ.Արն.Դրչ.Օրթ.Պշր.
7 — Մրկ.Ր.Ա.Հս.Գնտ.Արնվ.Զնկլ.Պէյլ.Օրթ.Դգկ.Պշր.Իսկ.
7 15 Ենմ.Մէզ.ՊէօյԹրպՊէյզ.Բշպ.Ենր.Միրկ.Գնլ.Ր.Ա.Հս.Գնտ.Արն.Զնկ.Պէյ.Օրթ Դգկ Պշր.Իսկ
7 45 Ա.Ր.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենր.Մրկ.Ր.Հ.Պէպ.Արն.Դրչ.Օրթ.Պշր.
8 45 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Զպզ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնր.Զնկ.Պէյլ.Դգկ.Իսկ.
9 — Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենիր.ՍԹՆ.Պօյ.Ր.Հս.Արն.Դրչ.Օրթ.Պշկ.
10 25 Ենմ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Ենր.Մրկ.Ր.Հս.Պէպ.Անվ.Օրթ.Պշկ.

Կամարըքէն Վաքփըր ճէնօւլ շէքնաւեր

3 15 Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.Ենր.Թրպ.Պօյ.Մզպ.Ենմ.Ա.Գվ.
3 20 Իսկ.Դգկ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Զպզ.Բշպ.Պէյզ.
4 5 Դապ.Պշկ.Իսկ.Դգկ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հս.Գնլ.Մրկ.Ենր.Բշպ.Պզզ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
4 30 Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.ՍԹՆ.Ենր.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
5 20 Իսկ.Պշկ.Դգկ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Պէպ.Գնտ.Ա.Ր.Հս.Գնլ.Զպզ.Մրկ.
5 15 Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Ենր.Թրպ.Պօյ.Մզպ.Ենմ.Ր.Ա.Գվ.
6 — Դապ.Պշկ.Օրթ.Արվ.Պէպ.Ա.Ր.Հս.Մրկ.Ենր.Պզզ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
7 — Պշկ.Իսկ.Դգկ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Գնտ.Ր.Հս.Պօյճ.Գնլ.Ենր.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
8 30 Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Ենր.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
9 25 Պշկ.Օրթ.Արվ.Գնտ.Ր.Հս.Պօյ.Գանլ.Ենր.Պէզ.Թրպ.Պէյ.Մզպ.Ենմ.
10 5 Դապ.Դգկ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Զպբ.Բշպ.Պզզ.Թրպ.Մզպ.Ր.Ա.Գվ.
10 20 Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ.Մրկ.ՍԹՆ.Ենր.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
10 50 Դապ.Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արվ.Պէպ.Գնտ.Ա.Ր.Հսր.Գնլ.Մրկ.Ենր.Բշպ.Պզզ.Պէպ.Ենմ.զացող շգ.Ն պիտի հաղորդակցի.
11 10 Իսկ.Դգկ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Զպզ.Բշպ.Պզզ.
11 20 Պշկ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.Ենր.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմահալլէ
11 30 Պշկ.Դգկ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Պէպ.
12 15 Պշկ.Օրթ.Դրչ.Արվ.